

การพัฒนายุทธศาสตร์ด้วยแก่นหลักยุทธธรรม:

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักยุทธธรรม
ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร
(ฉบับปรับแก้ไข)

การถอดยุทธศาสตร์ลงมาในเชิงพื้นที่

“มันมีแผน มียุทธศาสตร์ เป็นเรื่องๆ เป็นก้อนๆ เป็นแท่งๆ เชื่อมอะไรเรียบร้อยแล้ว ถอดลงมาในเชิงพื้นที่ ว่าพื้นที่นั้นมันคืออะไร ต้องทำอะไร ใครบ้าง แล้วมันเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์อย่างไร”

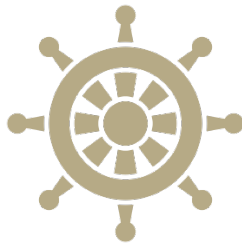
(สุจิต ลั่นซ้าย, 16 กันยายน 2559)

ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

การพัฒนายุทธศาสตร์ ค้ำยันแก่นหลักพุทธธรรม:

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรม
ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร
(ฉบับปรับแก้ไข)

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

ชื่อหนังสือ

: การพัฒนาศาสตร์ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม: ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)

ปีที่เผยแพร่

: พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2561

: ปรับแก้ไข พ.ศ. 2565 (e-book)

ISBN (e-book)

: 978-616-594-046-7

จัดทำโดย/ผู้เขียน

: ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

คณะที่ปรึกษา

: รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
: ว่าที่ ร้อยตรีสุจิต ลั่นซ้าย อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

การเผยแพร่

: เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี <https://dl.moralcenter.or.th> และแอปพลิเคชัน (Application) Moral Touch ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ/National Library of Thailand Cataloging in Publication data

พิศมัย ทองเที่ยง.

การพัฒนาศาสตร์ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม: ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).-- กรุงเทพฯ : [ม.ป.พ.], 2565.

104 หน้า.

1. ยาเสพติด -- การป้องกันและควบคุม. 2. พุทธศาสนากับสังคม. I. ชื่อเรื่อง.

294.311783

ISBN 978-616-594-046-7

เครือข่ายนำไปสู่การป้องกันเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติตร่วมกันในสังคมนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ปรากฏในเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้แล้ว

หวังว่า งานเขียนครั้งนี้ของ ดร.พิศมัย ทองเที่ยง จะทำให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องยาเสพติติที่บ่อนทำลายชาติให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตลอดไป

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนิยม

คุณพิศมัย ทองเที่ยง ได้พยายามทุ่มเทศึกษาและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่าง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกับหลักพุทธศาสนาเพื่อบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 4 กลยุทธ์หลักของยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ระเบิดมาจากข้างใน ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และเชื่อมบน ประสานล่างกับ 4 แก่นพุทธธรรม คือ โยนิโสมนสิการ บุญกริยาวัตถุ อปริหานิยธรรม และสังคหวัตถุ

หนังสือเล่มนี้ จึงมีคุณค่าทั้งในแง่การต่อยอดทางวิชาการ และการประยุกต์ใช้ทาง ปฏิบัติ การพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การดำเนินชีวิตร่วมกันอย่าง สันติสุขบนพื้นฐานหลักธรรมของพุทธศาสนา

ว่าที่ร้อยตรี สุจิต ลั่นซ้าย

ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด

9 ธันวาคม 2560

คำนำ

ปัญหาอาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า ลำพังภาครัฐฝ่ายเดียวการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดคงไม่สำเร็จ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนทุกภาคส่วน เนื่องจากจุดแตกหักในพื้นที่ของการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดนั้นอยู่ที่หมู่บ้าน/ชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ในฐานะหน่วยงานกลางอำนวยความสะดวกป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว จึงได้บูรณาการจัดทำแผนนโยบายระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาอาเสพติด เพื่อรองรับการขับเคลื่อนแผนนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ ผู้เขียนจึงได้ทบทวนสังเคราะห์การพัฒนายุทธศาสตร์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2559 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ชุมชนซอยแสนสุข ชุมชนกองขยะหนองแขม และชุมชนซอยก้านน้มนั้น 3 หลอมรวมกับแก่นหลักพุทธธรรม โดยทุกคน/องค์สามารถนำองค์ความรู้นี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมตนเอง ตอบโจทย์การขับเคลื่อนแผนนโยบายระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาอาเสพติดในพื้นที่

โดยหนังสือผลงานวิจัยฉบับปรับแก้ไขนี้ได้มีการปรับแก้ไขเนื้อหาบางส่วนให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการต่อยอดผลการศึกษาวิจัยของผู้เขียน เรื่อง “ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้หลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพนำเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มี

ประสบการณ์ เชี่ยวชาญ จำนวน 22 ท่าน และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในชุมชนกรุงเทพมหานครจาก 6 กลุ่มโซน สุ่มแบ่งเป็นชั้นๆ จำนวน 400 คน พร้อมทั้ง ยืนยันรับรององค์ความรู้นี้ด้วยการสนทนากลุ่มเฉพาะอีก 11 ท่าน วัตถุประสงค์ เพื่อเสริม เต็มเต็มชีวิต งาน เงิน สุขภาพ ที่มีคุณค่าสมบูรณ์พร้อมให้กับทุกคน/องคาพยพ รวมทั้ง การพัฒนาต่อยอดสร้างเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่มีคุณค่า มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ชีวิตที่ดีขึ้น ใช้ปัญญาคิดชอบ เห็นชอบ แก้ปัญหาชีวิตที่ในทางที่สร้างสรรค์ มีอาชีพ ที่สุจริต มีรายได้เพียงพอ มีเงินเก็บออม มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์แข็งแรง และมีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี ร่วมผสานพลังชุมชน และผนึกพลังเครือข่าย ลดอุปสงค์ด้านป้องกันปลอดภัย ยาเสพติด พร้อมพัฒนาประเทศมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี

ทำยนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออินทร์ คุณแม่ทองสุข ทองเทียง ท่าน รศ.ดร. สรุพล สุขะพรหม รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ท่านพระมหากิตติเรศ กิตติญาโณ ขอบพระคุณ ท่านผู้บริหารหน่วยงาน ท่านว่าที่ร้อยตรี สุจิต ลั่นซ้าย อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด และขอบคุณ พี่สาว นางพิททรัพย์ ทองเทียง พี่ชาย ร้อยเอกกองอาจ ทองเทียง หัวหน้างาน พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทั้งเรียน และทำงาน สนับสนุนจุดประกายความคิดพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อทุกคน/องคาพยพ ปรับประยุกต์ใช้ต่อยอดสร้างเป็นนวัตกรรมฐานรากที่มีคุณค่าในพื้นที่ หนุนเสริม การดำเนินงานลดอุปสงค์ด้านป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดร.พิศมัย ทองเทียง

พ.ศ. 2565

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาศาสตร์ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม: ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม
ของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน
กรุงเทพมหานคร (ฉบับปรับแก้ไข)

คำนิยาม	ค
คำนำ	ฉ
สารบัญ	ช
บทสรุปผู้บริหาร	ณ
บทที่...	
1 ปรับความคิดการมีส่วนร่วม	1
2 การพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน	25
3 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้วยแก่นพุทธธรรม	34
4 หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม	46
5 การขับเคลื่อนกลยุทธ์/หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม	63
6 บทสรุป	70
เอกสารอ้างอิง	77

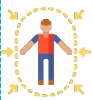
บทสรุปผู้บริหาร

การพัฒนายุทธศาสตร์ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม:

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติด
ในชุมชนกรุงเทพมหานคร (ฉบับปรับแก้ไข)

โดย ดร.พิศมัย ทองเที่ยง/2565

1. ภาพรวม >> ประชาชนทุกองคาพยพ

มีคุณภาพชีวิต ทั้งงาน เงิน สุขภาพ ดีพร้อมปลอดภัยยาเสพติด

มีศักยภาพในการแข่งขัน พร้อมพัฒนาประเทศมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมเติมเต็มชีวิต งาน เงิน สุขภาพ มีคุณค่า

สมบูรณ์พร้อมให้กับทุกคน/องคาพยพ รวมทั้ง ต่อยอดสร้างเป็นนวัตกรรมฐานรากทางสังคม

4. กลยุทธ์/หลักการดำเนินงาน >> 3 ส่วนร่วม

4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิดี

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

ประชาชนเป็นศูนย์กลางคิดชอบ

4 ประการ ใน 3 ดี

พัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างในหลัก

ปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม

7 ประการ

พัฒนาการทำงาน

เครือข่ายเชื่อมบน

ประสานล่างสานมิตร

โมเดล 4 ประการ

3. กรอบคิด >> แก่นหลักพุทธธรรม

โยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 : ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

บุญกิริยาวัตถุ 3 : ทาน ศีล ภาวนา

อปปริทานิยธรรม 7 หลักปฏิบัติ แห่งความไม่เสื่อม

สังคหวัตถุ 4 : ทาน ปิยาวาจา

อตัลจริยา สมานัตตตา

5. การขับเคลื่อน/ข้อเสนอแนะ

ขับเคลื่อนนโยบายกลยุทธ์

องค์ความรู้สู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ (กลไก

3 เสา/ระดับ)

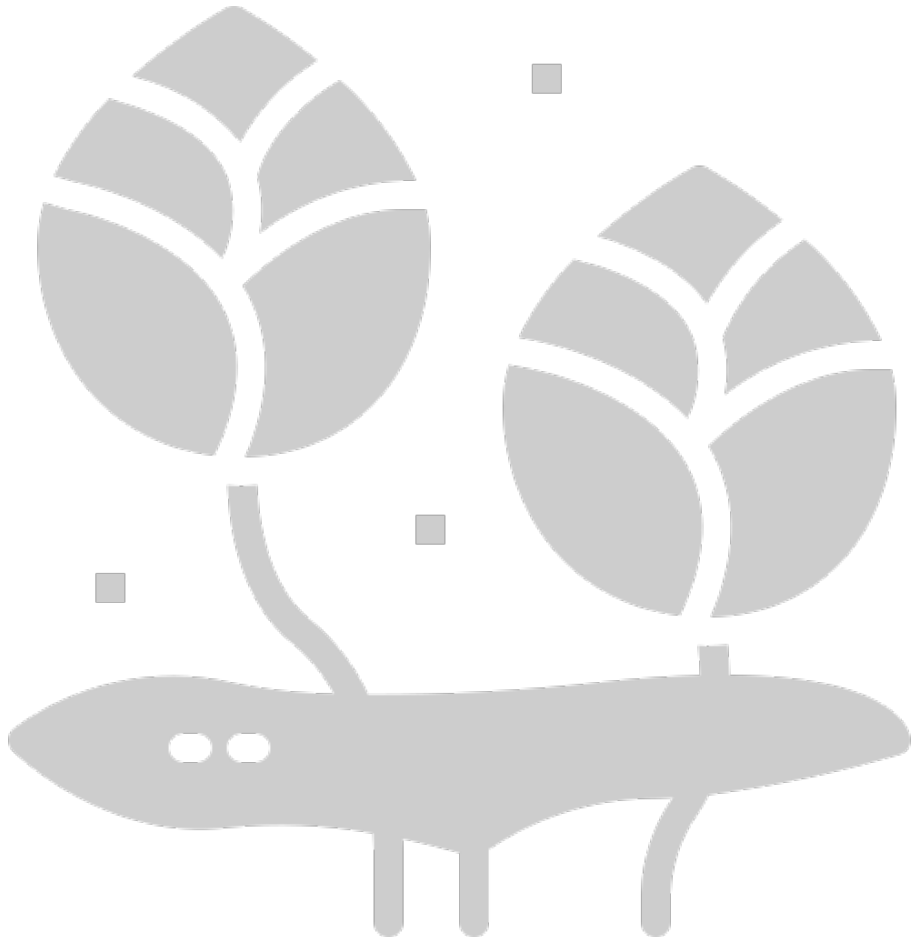

ปรับประยุกต์ใช้หลักการ

ทำงานชุมชนเข้มแข็งนี้ให้เหมาะ

กับตน พร้อมต่อยอดสร้างนวัตกรรมฐานรากที่มีคุณค่ากับสังคม

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

บทที่ 1

ปรับความคิดการมีส่วนร่วม

ช่วยเหลือสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ร่วมกัน

Help each other

“...สังคมเป็นภาระของทุกคน ลูก ไม่ใช่บ้านใครบ้านมัน...อย่างเช่น
ตู้โทรศัพท์ของหลวงทุกคนต้องช่วยกันรักษา ไม่ใช่ใครทุบก็ช่างมัน ไม่ใช่เรื่อง
ของตัวเอง นี่คือ สังคมเป็นภาระของทุกคน จะดูแลรับผิดชอบร่วมกัน...”

(เพทาย ปทุมจันทร์ตัน, 17 กันยายน 2559)

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

Start

..เริ่มจากทุกคนตระหนักช่วยเหลือกัน

ลดอุปสงค์ด้านป้องกันยาเสพติด

ปรับความคิดการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2559 ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาลำพังรัฐฝ่ายเดียวการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคงไม่ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยพลังการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงจะสำเร็จและหมดไปในที่สุด โดยเริ่มจากทุกคนรับรู้สภาพปัญหายาเสพติดในชุมชนของตนเอง สืบสาวหาสาเหตุของปัญหายาเสพติดในชุมชนของตน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมแล้วนำแก่นหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด โดยจุดคิดการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดของสมาชิกแต่ละคนในชุมชนจะแตกต่างกันโดยทุกคนสามารถร่วมให้โอกาส กำลังใจ คำปรึกษา แนะนำ ร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน เครือข่ายปลอดภัยยาเสพติด

การแพร่ระบาด

ยาบ้าเป็นตัวยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากที่สุด...

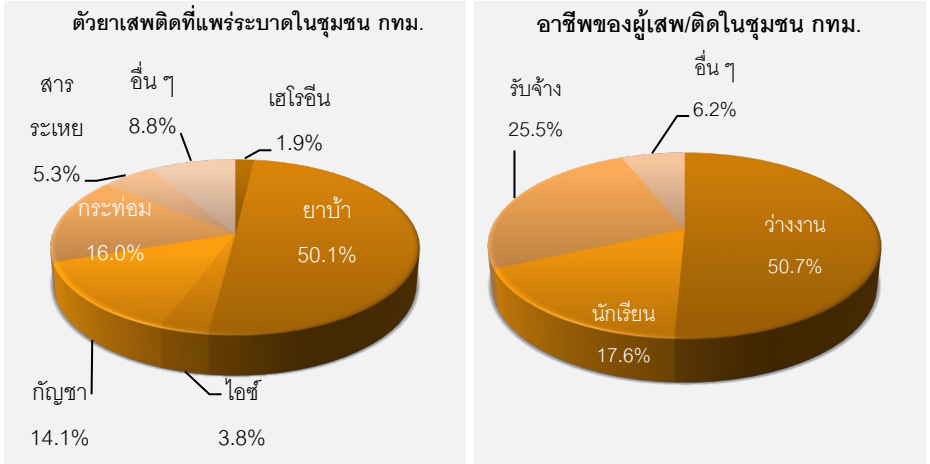
โดยผู้เสพ ผู้ติด ยาเสพติดในชุมชนส่วนใหญ่ว่างงานหรือมีอาชีพรับจ้าง

1.1 สภาพปัญหา ยาเสพติด/สารเสพติด

การปรับความคิดการมีส่วนร่วม เริ่มจากทุกคนรับรู้สภาพปัญหา ยาเสพติด ในชุมชนกรุงเทพมหานครว่ามีการแพร่ระบาด ยาเสพติด อันเนื่องมาจากกรุงเทพมหานคร เป็นมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศ เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการค้า รวมทั้ง เป็นเส้นทางผ่านไปยังพื้นที่อื่นๆ และเป็นชุมชนแออัด

โดยชุมชนแออัดจะมีการจัดการกับปัญหา ยาเสพติดได้ค่อนข้างยากและ ซับซ้อนกว่า ตัวยาที่แพร่ระบาดในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีทั้งยาบ้า ไอซ์ ยาโปร กัญชา และน้ำกระท่อม 4 ชนิด 100 เป็นต้น

สอดคล้องกับการวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นของผู้แทนสมาชิกในชุมชน 400 คน ของประชากรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 6 โซน พบว่า ตัวยาที่แพร่ระบาดมากที่สุด คือ ยาบ้า ร้อยละ 50.1 กระท่อม กัญชา ตามลำดับ และอาชีพของผู้เสพ/ติดชุมชน คือ มีสถานะว่างงาน ร้อยละ 50.7 อาชีพรับจ้าง และนักเรียน ตามลำดับ ดังแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 แสดงสภาพปัญหาหายาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานครจากกลุ่มตัวอย่าง, 2559.

สาเหตุที่ทำให้คนไปใช้ยาเสพติดก็เพราะมีจิตใจอ่อนแอ
และคนที่ค้ายาเสพติดก็เพราะจิตใจละโมภ โลก
โดยสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจิตใจมีอยู่เรื่องเดียว

คือ... ศาสนา

(นิยม เต็มศรีสุข, 16 กันยายน 2559)

1.2 สาเหตุของปัญหา ยาเสพติด/สารเสพติด

จากการศึกษาวิจัยจะเห็นว่าสาเหตุของปัญหา ยาเสพติดในชุมชน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดไม่ใช่ปัญหาเริ่มต้นแต่เป็นปัญหาตาม ที่เกิดปัญหาอื่นก่อนแล้วจึงเกิดปัญหา ยาเสพติดตามมา โดยสาเหตุหลักของปัญหา ยาเสพติดมาจากตัวบุคคลที่ได้รับการกล่อมเกลாதองสังคมไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ กระบวนการเลี้ยงดูจากครอบครัว และกระบวนการให้ความรู้ในขณะที่ศึกษาที่ยังไม่มี ประสิทธิภาพ ทำให้

1) คนมีจิตใจอ่อนแอ ไม่สามารถจัดการปัญหาชีวิตของตนเองได้ เครียด กลัดกลุ้ม กอดตัน รู้เท่าไม่ถึงการณ์ คึกคะนอง ถูกเพื่อนชวน จึงหันไปใช้ยาเสพติด หรือถูกบังคับ ให้ใช้ยาเสพติด

2) คนที่มีจิตใจ ละโมภ โลก ขาดโอกาสทางสังคม อยากรวยทางลัด จึงหันไป ค้ายาเสพติด

“ไปกินน้ำอะไรไม่รู้ผสมอะไรต่ออะไรเยอะเยอะ...ส่วนมากก็มาจากคนที่เขา
ใกล้ชิดก่อน แล้วก็นำพากันมาเรื่อยๆ จากทางข้างนอกบ้าง ข้างในชุมชนบ้าง...”
(บรรจง แซ่อึ้ง, 25 กันยายน 2559)

“...สภาพสังคมที่คนเห็นแก่ตัวมุ่งที่จะหารายได้ โดยไม่คิดถึงชีวิตอื่นๆ...
เขาเอากระท่อมมาเคี้ยวแล้วใส่น้ำตาลชนิดหนึ่งให้ออกหวาน...แล้วขายให้เด็ก...
แก้วละ 10 บาท...” (เพทาย ปทุมจันทร์รัตน์, 17 กันยายน 2559)

โดยทั้งนี้ ปัญหาสาเหตุส่วนมากมักจะเกิดกับกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสทางด้าน
เศรษฐกิจ และสังคม หรือคนที่อยู่ในสภาพสังคมที่มีความกดดันสูง จึงหันไปพึ่งยาเสพติด
หรือหันไปค้ายาเสพติด

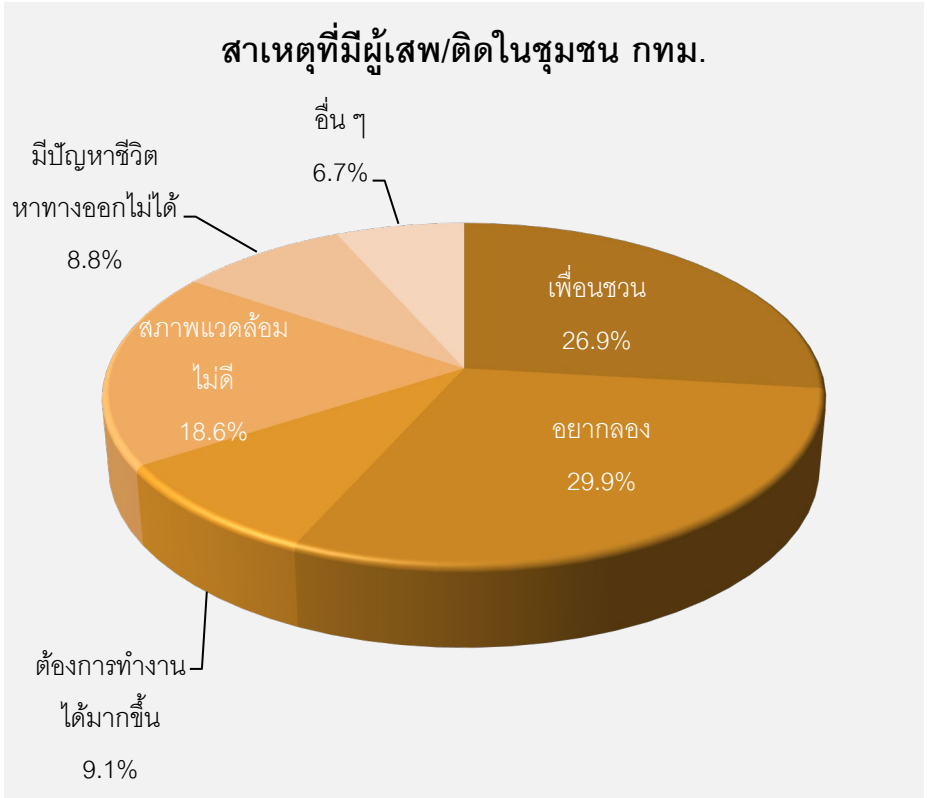
สาเหตุมาจากตัวยา คือ ปัจจุบันมีตัวยาเสพติดหลายประเภท หลายลักษณะ
ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ อาทิ ใช้เพื่อความบันเทิง ใช้เพื่อทำงานได้มากขึ้น
ใช้เพราะหลงผิดถูกเพื่อนชวน หรือใช้ยาในทางที่ผิด เป็นต้น

โดยคนที่มีการสั่งซื้ออาจจะใช้ยาเสพติดเพื่อความบันเทิง คนที่มีรายได้น้อยอาจ
ใช้ยาเพื่อทำงานได้มากขึ้น หรือคนที่มีปัญหาครอบครัว อาจใช้ยากดหรือหลอน
ประสาทเพื่อให้ลืมความกลัดกลุ้ม

สุดท้าย สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม คือ กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนเมือง
มีประชากรแฝง คือ คนต่างจังหวัด คนต่างด้าว และนักท่องเที่ยว เข้ามาอยู่ เกิดเป็น
ชุมชนแออัด การจัดการชุมชนไม่ดี ขาดเสียงปรโตโมสะ (ขาดเสียงเตือนจากผู้อื่น)
ขาดตัวแบบที่ดี ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว หรือเจ้าหน้าที่รัฐปล่อยปละละเลย

การแพร่ระบาดของเสฟติดในเขตกรุงเทพมหานครมีมากเนื่องมาจาก (1) ความหลากหลาย ความซับซ้อนทางสังคมที่ไม่มีความเป็นปึกแผ่น (2) ขาดโปรโตโฆสะ ขาดคำแนะนำให้ชะงัก ทำความดี ขาดเสียงปลุกเสียงเตือนสติ อย่างสม่ำเสมอ ตลอดเวลา ให้รู้ว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี เนื่องจากคนในเขตกรุงเทพมหานครพ่อแม่ ผู้ปกครอง แต่ละคนต้องตื่นเข้าไปทำมาหากินไม่มีเวลาดูแลกันและกันเท่าที่ควร จึงทำให้เด็กมีวิจรรย์ญาณไม่เพียงพอ มีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ มีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสฟติด เพราะขาดเสียงโปรโตโฆสะ คือ เสียงพูด เสียงเตือน คำแนะนำจากพ่อแม่ พี่น้อง ญาติสนิทมิตรสหาย สามัญชนคนรอบข้าง... (พระศรีคัมภีร์ญาณ, 4 ตุลาคม 2559)

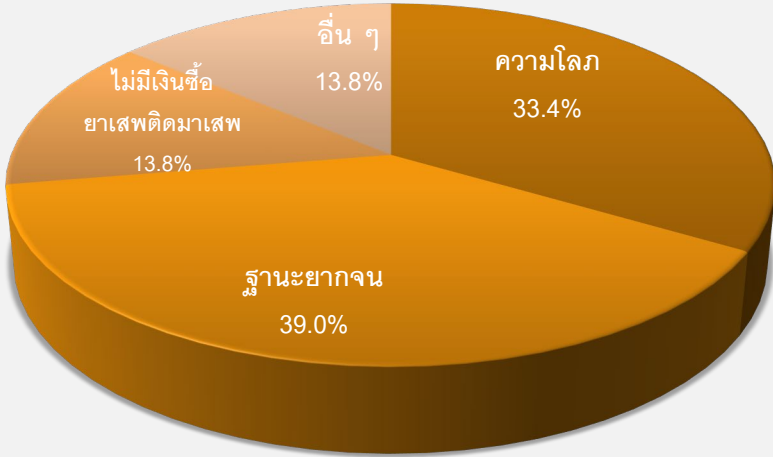
นอกจากนี้ จากแบบสอบถามผู้แทนสมาชิกในชุมชนกรุงเทพมหานคร 400 ชุด (ข้อมูลเชิงปริมาณ) พบว่า สาเหตุที่มีผู้เสฟติดในชุมชน (ทางด้าน Demand) ที่สำคัญคือ อยากลอง ร้อยละ 29.9 รองลงมา คือ เพื่อนชวน และสภาพแวดล้อมไม่ดี ตามลำดับ ดังแผนภาพที่ 1.2

แผนภาพที่ 1.2 แสดงสาเหตุที่มีผู้เสพ/ติดยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานครจากกลุ่มตัวอย่าง, 2559.

สาเหตุที่มีผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน (ทางด้าน Supply) ที่สำคัญ คือ มีฐานะยากจนถึง ร้อยละ 39 รองลงมา คือ ความโลภ และไม่มีเงินซื้อยาเสพติดมาเสพ/อื่น ๆ (เช่น ได้เงินง่ายสบาย มีผู้เสพจึงทำให้มีผู้ค้า และไม่ม้งานทำ เป็นต้น) ตามลำดับ ดังแผนภาพที่ 1.3

สาเหตุที่มีผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน กทม.

แผนภาพที่ 1.3 แสดงสาเหตุที่มีผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร, 2559.

โดยที่ผ่านมาการบำบัดรักษาผู้หลงผิดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ประสบความสำเร็จเพราะเขาไม่สนใจตนเอง ซึ่งที่สำคัญสาเหตุที่ทำให้ผู้เสฟ/ผู้ติดเลิกใช้ยาเสพติดหรือสารเสพติดได้แต่ละคนจะมีจุดได้คิดไม่เหมือนกัน เช่น เก็บเงินไว้ให้ลูกกินขนม ทำเพื่อลูกหลาน หรือหอบเดือน เป็นต้น

“จุดได้คิดที่จะเลิกยาเสพติดนี้แต่ละคนนี้ไม่เหมือนกัน...จุดได้คิดนี้ที่มันจะเป็นจุดเลิกยานี้มันจะมี...เช่น เก็บเงินไว้ให้ลูกกินขนมดีกว่า” (บรรจง แซ่อึ้ง, 25 กันยายน 2559)

สาเหตุเล็กบุหรีได้ก็เพราะมีหลานคนใหม่ และเข้าอบรมพอประชุมเสร็จ เลิกเลย เพราะคว้นบุหรีติดฉิวหลาน “...เอาไว้ให้หลานยาย ก็ให้หลานกิน...บุหรีวัน หนึ่งก็เป็น 100 บาท ยายดูก็เลยเลิกก็ไว้ให้หลานกิน..แต่ก็ไม่มีเงินเก็บให้หลาน กินไปวันๆ...ค่าข้าว กับข้าวไปวัน ๆ...” (บุญเลื่อน อำนาจ, 25 กันยายน 2559)

สาเหตุที่เลิกกินเหล้าเพราะมีปัญหาสุขภาพจึงไปหาหมอ “ไปหาแก แกบอก ว่าเลิกซะลุง ไกล้อาการที่รักษาไม่หาย...หักดิบเลย เลิกเลย” (สมศักดิ์ รัตนศรีเวคิน, 25 กันยายน 2559)

จะเห็นว่า สิ่งที่สำคัญที่ทำให้ผู้เสพยาเสพติด/สารเสพติดเลิกใช้ได้เพราะ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและสุขภาพเป็นสำคัญ

...ทุกคนต้องมีส่วนร่วม

ในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังแต่เริ่มแรก
ไม่รอให้เป็นปัญหาใหญ่เกิดขึ้นจนเกินกำลังที่ตน
จะสามารถแก้ไขได้แล้ว จึงขอให้รัฐเข้าไปจัดการ...

(นิยม เต็มศรีสุข, 16 กันยายน 2559)

1.3 ทำไมทุกคนต้องมีส่วนร่วม

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาลำพังรัฐบาลดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดฝ่ายเดียวคงไม่สำเร็จ ทำอย่างไรจะทำให้ทุกคนตระหนักและเห็นว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาของทุกคนไม่ใช่ปล่อยให้คนหนึ่งเสพยาเสพติด จนมีอาการคลุ้มคลั่งไปทำร้ายคนในครอบครัวของท่านก่อน จึงจะเห็นว่าปัญหาเสพติดเป็นของท่าน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา คือ

- 1) การสร้างความตระหนัก ซึ่งโดยทั่วไปจะมีคนอยู่ 3 ประเภท คือ เมื่อเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ขึ้นในชุมชน คนประเภทที่ 1 ยืนมองเหตุการณ์ หรือนิ่งเฉย คนประเภทที่ 2 แจ้งเตือนแล้วกลับไปดูแลบ้านตนเอง และคนประเภทที่ 3 ช่วยกันดับไฟที่บ้านต้นเพลิง จะเห็นว่าถ้าทุกคนช่วยกันดับไฟไหม้มันก็จะลามไปไม่มาก ซึ่งถ้ามีคนประเภทที่ 1 และ 2 จำนวนมาก ไฟมันจะลุกลามไปทั้งชุมชน
- 2) การสร้างการมีส่วนร่วม โดยทำอย่างไรให้ทุกคนเข้าใจว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหา

ของทุกคน ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังแต่เริ่มแรก ไม่รอให้เป็นปัญหาใหญ่เกิดขึ้นจนเกินกำลังที่ตนจะสามารถแก้ไขได้แล้วจึงขอให้รัฐเข้าไปจัดการ

ตัวอย่างเช่น วันหนึ่งมีคนทิ้งถุงมะม่วงเอาไว้กลางถนนไม่มีใครเก็บอีก 2 วัน มีคนทิ้งถุงกล้วยแขก ทิ้งอะไรต่าง ๆ มากมาย กลายเป็นขยะกองโต มีแมลงวันเกิดขึ้นทำให้ 1) เกิดกลิ่นเหม็น 2) มีแมลงวันไปตอมอาหารทำให้ท้องเสีย 3) เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำเน่า และ 4) เกิดปัญหาขยะตามมา จนกลายเป็นปัญหาที่ต้องอาศัยหน่วยงานภาครัฐจัดการ ดังนั้น ทำอย่างไรจะให้ทุกคนตระหนักและมีส่วนร่วม โดยให้สมาชิกในชุมชนรับรู้ว่ามันเป็นปัญหาของทุกคน ไม่ใช่รอ ปล่อยให้ภาครัฐต้องเข้าไปจัดการกับปัญหา เหมือนกับถุงมะม่วงถุงเดียวที่ทุกคนไม่เก็บทิ้ง รอ ปล่อยให้กลายเป็นขยะกองโตแล้วจึงแจ้งให้ภาครัฐมาจัดการกับปัญหาที่เกินกำลังที่ตนจะจัดการได้ (นิยม เต็มศรีสุข, 16 กันยายน 2559)

ดังนั้น เหตุผลที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดเพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทุกคน ถ้าปล่อยให้คนหนึ่งไปใช้ยาเสพติด วันหนึ่งเกิดอาการคลุ้มคลั่งถือมีดไล่แทงคนรอบข้างเพราะขาดสติ จึงจะถือว่าเป็นปัญหาของทุกคนซึ่งไม่ควรจะเป็นอย่างนั้น จะเห็นว่าการป้องกันยาเสพติดในชุมชนสิ่งสำคัญ คือ 1) การให้ทุกคนเกิดความตระหนักรู้ว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของทุกคน ทุกคนต้องร่วมมือกันป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตนเอง 2) การสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นกับทุกคน ไม่รอ หรือปล่อยให้ปัญหายาเสพติดใหญ่โตลุกลาม จนต้องหันไปพึ่งเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาจัดการกับปัญหา

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

ภาวานาที่ใช้หลักสติ พอมีสติ โยนิโสมนสิการก็จะตามมา
เกิดปัญญาารู้ดีรู้ชั่ว รู้ถูกรู้ผิด
อันไหนควรไม่ควร

(เจ้าอาวาสวัดสะพาน, 15 ตุลาคม 2559)

1.4 แก่นหลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการ

จากสภาพปัญหา สาเหตุ ของคนเสพ/ติด และค้ายาเสพติด ก็เพราะคนมีจิตใจอ่อนแอ เรื่องเดียวที่เกี่ยวกับจิตใจ คือ ศาสนา ดังนั้น ผู้เขียนจึงน้อมนำแก่นหลักพุทธธรรมมาสังเคราะห์หรือหลอมรวมกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เหมาะกับวิถีชีวิตบริบทของคนไทยในปัจจุบัน ดังนี้

หลักโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4

หลักโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 เป็นแก่นหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้กับกลยุทธ์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงาน ป.ป.ส. พร้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดให้ทุกคนเรียนรู้เรื่องชีวิตด้วยการใช้สติปัญญาแยกทุกข้อออกมาเป็น 4 ด้าน คือ ชีวิต งาน เงิน และสุขภาพ เริ่มจากทุกข์หรือการมีปัญหา แล้วก็สืบสาวหาสาเหตุแห่งทุกข์ (สมุทัย) สภาพดับทุกข์ (นิโรธ) และหาหนทางดับทุกข์ (มรรค) โดยทุกข์เป็นผล คือ ผู้เสพ/ติดยาเสพติด สมุทัย คือ สาเหตุเพราะพ่อแม่ไม่เป็นกัลยาณมิตรกับลูก สังคมรอบบ้านไม่เป็นมิตรต่อกัน และตัวเองไม่มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดในตัวเอง เชื่อคนง่าย จึงหันไปลองใช้ยาเสพติด

สำหรับการแก้ไขปัญหาลักษณะสำคัญ คือ จะต้องชี้ให้เขาได้เรียนรู้จัดการชีวิตของตนเอง โดยใช้โยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 เห็นปัญหา เรียนรู้ว่าปัญหาเกิดจากอะไร สืบสาวหาสาเหตุของปัญหา กำหนดเป้าหมายการแก้ปัญหา และหาหนทางแก้ไขปัญหา ในทางสร้างสรรค์

ให้ตีความเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาด้วยหลักโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 คือ การรู้จักตัวเอง วิเคราะห์เข้าใจตนเองในแผน 4 แผน รู้ว่าตนเองอยู่ตรงไหน สมมติว่าอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ไม่ใช่อยู่ในชนบท ไม่ได้อยู่บนภูเขา เวลาวิเคราะห์ จะเชื่อมโยงกับสภาพภูมิสังคมที่ตนเองอยู่ คือ ถ้าอยู่กรุงเทพมหานครจะมีค่าใช้จ่ายหมด ไม่ใช่ไปทุ่งนา แต่ต้องนั่งรถเมล์ ต้องขี่รถจักรยานยนต์ ต้องเติมน้ำมัน ต้องเสียค่าไฟ ต้องเสียค่าน้ำ ต้องซื้อข้าวเพราะไม่ได้ทำนา ต้องซื้ออาหาร สรุบต้องซื้อทุกอย่าง

ฉะนั้น การเข้าใจสิ่งเหล่านี้ จะต้องมีความรู้ ต้องทำข้อมูล ต้องมีแผน แล้วถึงจะรู้จักทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค คือ ต้องแยกออกมา ทุกข์คืออะไร แผน 4 แผนทำให้รู้ว่าทุกข์คืออะไร ตั้งแต่ชีวิตของตนเอง เริ่มต้นมาอย่างไร ถึงเป็นทุกข์ ทุกข์ของการไม่มี ทุกข์ของการขายที่ดิน จนอพยพ มาอยู่ในเมือง หรืออยู่ในเมืองมานาน แล้วทุกข์อะไรบ้าง อาชีพทุกข์อะไร การเงินทุกข์อะไร สุขภาพทุกข์อะไร ก็คือ สมุทัย นิโรธ มรรค ให้ใช้โยนิโสมนสิการ คือ การใช้สติปัญญาในการวิเคราะห์เข้าใจหาทางออกอย่างไร (เสรี พงศ์พิศ, 11 กันยายน 2559)

หลักโยนิโสมนสิการเป็นหลักการใช้ปัญญา อริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค โดยดูเหตุกับผล อย่างเช่น ทุกข์คู่กับสมุทัย โดยทุกข์ คือ ผล สมุทัย คือ เหตุ เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหายาเสพติดต้องดูที่ผลกับเหตุ ผล คือ ผู้ติดยาเสพติด สาเหตุเพราะ 1) พ่อแม่ไม่เป็นกัลยาณมิตรกับลูก ไม่มีเวลาดูแลลูก 2) สังคมรอบ

บ้านไม่เป็นมิตรต่อกัน คือ ถ้าเจอเพื่อนที่ติดยาเสพติดก็จะชักชวนกันให้ลองเสพยาเสพติด 3) ตัวเด็กไม่มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดเชื่อคนง่าย (พระสุธีธรรมนวัตร (เทียบสิริมาโน/มาลัย), ผศ.ดร., 25 กันยายน 2559)

นอกจากนี้ จากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างสมาชิกในชุมชน 400 ชุด แสดงการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดด้วยหลักโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 ผลปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า สมาชิกในชุมชนเห็นชอบว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของทุกคนต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหา (ภาวนา) หรือ หมวดมรรค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.38 และสมาชิกในชุมชนได้สืบสาวหาสาเหตุของชุมชนที่มีสมาชิกเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือ หมวดสมุทัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.07 เนื่องจากส่วนใหญ่ทุกคนมักจะมองข้ามสาเหตุของปัญหาแต่จะไปนึกถึงปัญหาและการแก้ไขปัญหาละเลย

★ จุดแข็ง หมวดมรรค (ภาวนา) = 3.38

☹ จุดอ่อน หมวดสมุทัย = 3.07

จะเห็นว่าหลักโยนิโสมนสิการเป็นการใช้ปัญญาแก้ปัญหาชีวิต งาน เงิน และ สุขภาพ โดยชี้ให้ทุกคนเห็นปัญหา สืบสาวหาสาเหตุปัญหา กำหนดผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหา และกำหนดหาหนทางเพื่อแก้ไขปัญหา จากกลุ่มตัวอย่างชุมชนมีจุดแข็ง หมวดมรรค (ภาวนา) และมีจุดอ่อนหมวดสมุทัย

หลักบุญกิริยาวัตถุ 3

จากการที่ทุกคนส่วนใหญ่มีการใช้ปัญญาคิดชอบแก้ไขปัญหาชีวิตของตน ในทางที่สร้างสรรค์ ไม่หันไปพึ่งยาเสพติดแล้ว โดยวิธีการหาหนทางปฏิบัติตน เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมี 3 ประการ หรือเรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ 3 ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา เป็นข้อปฏิบัติเพื่อการดับทุกข์ หรือการแก้ไขปัญหาชีวิต ด้วยทาน คือ การให้ความช่วยเหลือกัน ศีล คือ ข้อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และภาวนา คือ การพัฒนาทำให้เจริญยิ่งขึ้นไป เช่น การยึดหลักกตัญญู การพัฒนาอาชีพ การงาน การพัฒนาจิตใจ เป็นต้น

บุญกิริยาวัตถุ 3 นั้น ประชาชนในชุมชนมีการพัฒนาด้วยทาน ศีล ภาวนา เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะทำทานนำหน้าศีลและภาวนา ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่อง ทาน เพราะเข้าใจและเต็มใจทำมากกว่า เพราะเข้าใจผิดว่าถ้ารับศีลแล้วรักษาไม่ได้ บาบ ส่วนภาวนาก็เห็นว่าเป็นการสวดมนต์ไหว้พระ ซึ่งเป็นเรื่องน่าเบื่อ จำเจ ต้องเปลี่ยนกระบวนเรียนรู้ใหม่ว่า ศีล เป็นเรื่องของการเคารพสิทธิ ซึ่งกันและกัน โดยไม่ไปละเมิดทำร้ายร่างกาย ทรัพย์สิน ลูกภรรยาสามีคนอื่น ไม่พูดจาเอื้อ ประโยชน์ต่อตนเองด้วยคำพูดส่อเสียดคำหยาบ และภาวนา เป็นการพัฒนา การทำให้เจริญยิ่งขึ้นไป เช่น การยึดหลักกตัญญู การพัฒนาอาชีพการงาน การพัฒนาบ้านเมือง การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาที่อยู่อาศัย ซึ่งภาวนานี้ให้หลักสติ พอมีสติโยนิโสมนสิการก็จะตามมา เกิดปัญญาารู้ตัว รู้ถูกรู้ผิด อันไหนควร ไม่ควร ให้ทำบ่อยๆ ก็จะเกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ (เจ้าอาวาสวัดสะพาน, 15 ตุลาคม 2559)

ทาน หรือการช่วยเหลือกันในการป้องกันยาเสพติด แบ่งเป็น 3 อย่าง ได้แก่
 1) การช่วยเหลือผู้หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยเงิน หรือวัตถุสิ่งของ เช่น การให้ทุนประกอบอาชีพกับผู้ค้ายาเสพติดที่กลับใจมาเป็นคนดี 2) การให้อภัย

ให้ออกาส ให้งำล้งใจ ผู้ที่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้เขามีที่ยืนในสังคม
3) การให้ความรู้ ให้งำปรึกษา แนะนำ หรือพาคคนที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

โดยศีลเป็นข้อปฏิบัติอันเป็นปกติ ด้วยการเว้นจากการดื่มสุราหรือเสพสารเสพติดให้โทษ

ภาวนา คือ ทุกข์มันเกิดที่ใจ ก็ต้องดับที่ใจ คือ การมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา จนกลายเป็นรู้เท่าทันอารมณ์ รู้ดีรู้ชั่ว สิ่งไหนควรทำ สิ่งไหนไม่ควรทำเกิดเป็นภูมิคุ้มกันยาเสพติดขึ้นในตัวเอง

ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างสมาชิกในชุมชน 400 ชุด แสดงการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดด้วยบุญกิริยาวัตถุ 3 ผลปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชนมีการพัฒนากายด้วยการรักษาศีลไม่เสพยาเสพติด (หมวดพัฒนาด้วยศีล) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.84 และสมาชิกในชุมชนมีการพัฒนาการกระทำด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้เสพผู้ติด (หมวดพัฒนาด้วยทาน) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.23 เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือผู้เสพผู้ติดทำได้ยากกว่าการทำบุญใส่บาตร ให้ทานทั่ว ๆ ไป

★ จุดแข็ง หมวดพัฒนาด้วยศีล = 3.84

☹ จุดอ่อน หมวดพัฒนาด้วยทาน = 3.23

จะเห็นว่า ทาน ศีล ภาวนา เป็นข้อปฏิบัติแห่งความดีในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมส่วนรวม จากกลุ่มตัวอย่างในชุมชนจะมีจุดแข็ง หมวดพัฒนาด้วยศีล และมีจุดอ่อน หมวดพัฒนาด้วยทาน

หลักอธิพานิยธรรม 7

จากหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้กับแต่ละปัจเจกบุคคล ขยายสู่ชุมชน โดยหลักธรรมที่เป็นหลักปฏิบัติช่วยให้กลยุทธระเบิดมาจากข้างในของ สำนักงาน ป.ป.ส. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ หลักอธิพานิยธรรม 7 ประกอบด้วย หมั่นประชุมกันเป็นนิตย์ ทำกิจที่พึงทำพร้อมเพรียงกัน ถือปฏิบัติมั่นในธรรมที่วางไว้ เต็ม เคารพผู้อาวุโส ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกว่า อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และทำนุบำรุงศาสนา

ทั้งนี้ หลักการระเบิดมาจากข้างใน เกิดจากจุดคิดของแกนนำ หรือทุกคน ในชุมชนที่หันมามีส่วนร่วมทำงานเพื่อส่วนรวม เป็นการเปลี่ยนสำนึก เปลี่ยนแปลงลีลา มาจากข้างในตัวคน ซึ่งเริ่มจากการเกิดปัญญาก่อนแล้วจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิต

“...สังคมเป็นภาระของทุกคนลูก ไม่ใช่บ้านใครบ้านมัน...อย่างเช่น ตู้โทรศัพท์ของหลวงทุกคนต้องช่วยกันรักษา ไม่ใช่ใครทุกก็ช่างมัน ไม่ใช่เรื่องของตัวเอง นี่คือ สังคมเป็นภาระของทุกคน จะดูแลรับผิดชอบร่วมกัน...”

“...ไร้สภาพมนุษย์กับไอ้คนจนต้องเป็นขโมยทำให้ป่าตัดสิ้นใจ พ่อแม่เรา ครอบครั้ว ก็พออยู่พอกิน จะเอารวยไปไหนเงิน ช่วยสังคมจะดีไหม...”

(เพทาย ปทุมจันทร์รัตน์, 17 กันยายน 2559)

หลักอธิพานิยธรรม 7 เป็นหลักความสามัคคีที่สมาชิกชุมชนสร้างข้อตกลง ในการอยู่ร่วมกัน มีการประชุมหารือป้องกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน สงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสกว่า ใช้วิถีวัฒนธรรม/ศาสนาจัดการดูแล กันและกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นในชุมชน

ชุมชนชวยแสนสุข มีวิธีการรวมคนโดยการใช้วัฒนธรรมแต่เดิมกับหลักศาสนาเป็นเครื่องมือ ใช้วิธีการทำบุญเลี้ยงพระในเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันปีใหม่ วันพ่อ วันแม่ มีข้าวหม้อแกงหม้อมาช่วยกัน ทำให้ได้ใจคน ทำให้รู้จักกัน มีการแลกเปลี่ยนกันกิน ซึ่งมีคุณค่ามาก (เพทาย ปทุมจันทร์รัตน์, 17 กันยายน 2559)

ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างสมาชิกในชุมชน 400 ชุด แสดงการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดด้วยหลักการบริหารนิยธรรม 7 ผลปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหมวดเคารพผู้อาวุโส คือ ส่วนใหญ่เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.17 และหมวดสงเคราะห์ช่วยเหลือ คือ ให้ทุนการศึกษาเด็กและเยาวชนในชุมชนของตนเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 2.96 เนื่องจากภาพรวมในกรุงเทพมหานครมีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะทุกคนส่วนใหญ่เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน แนะนำ จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้อาวุโสกว่า เลือกทำสิ่งดีมีประโยชน์กับตนเองและส่วนรวม

★ จุดแข็ง หมวดเคารพผู้อาวุโส = 4.17

☹ จุดอ่อน หมวดสงเคราะห์ = 2.96

จะเห็นว่าการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้วยระเบิดมาจากข้างในหลักการบริหารนิยธรรม 7 อันเป็นหลักแห่งความสามัคคี ชุมชนใดนำไปปฏิบัติทำให้มีความเจริญฝ่ายเดียวจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนจะมีจุดแข็งหมวดเคารพผู้อาวุโส และมีจุดอ่อนหมวดสงเคราะห์

หลักสังคหวัตถุ 4

หลักพุทธธรรมที่นำเชื่อมการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดในการเชื่อมบน ประสานลงล่าง คือ หลักสังคหวัตถุ 4 อันเป็นหลักมนุษยสัมพันธ์ ช่วยเหลือ เจรจา หาหนทาง ทำประโยชน์ให้กับสังคมร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนในชุมชน ช่วยยึดเหนี่ยวน้ำใจให้ระลิกนิกถึงกัน ประสานไมตรี สามัคคี เกิดการเรียนรู้ และผนึกพลังเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักมนุษยสัมพันธ์ โดยองค์ประกอบของหลักมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ 1) การให้ความช่วยเหลือกัน 2) การเจรจาหาแนวทางร่วมกันระหว่างรัฐกับ ชุมชน 3) การบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน และ 4) การเสมอตันเสมอปลายทำตัวให้ กลมกลืนกับชุมชน ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ไม่ซ้ำเติมกัน (พระสุธีธรรมนุวัตร (เทียบ สิริญาโณ/ มาลัย), ผศ.ดร., 25 กันยายน 2559)

ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างสมาชิกในชุมชน 400 ชุด แสดงการมี ส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ผลปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยหมวดเชื่อมด้วยทาน คือ สมาชิกชุมชนเชื่อมมิตร ไมตรีจิตช่วยเหลือกันในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.54 และหมวดเชื่อมด้วยอตัถจรียา คือ สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเชื่อมมิตร ไมตรีจิตทำกิจกรรมป้องกันยาเสพติดระหว่างกันเ็นชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.26 เนื่องจากการผนึกพลังทำกิจกรรมป้องกันยาเสพติดทำได้ยากกว่าข้ออื่น ๆ

★ จุดแข็ง หมวดเชื่อมด้วยทาน = 3.54

☹ จุดอ่อน หมวดเชื่อมด้วยอตัถจรียา = 3.26

จะเห็นว่าหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักเชื่อมมิติไตรจิต สามสามัคคี ในการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ ช่วยยึดเหนี่ยวน้ำใจให้ระลึกรู้ถึงกัน ร่วมกันทำงานป้องกันยาเสพติดในชุมชนอย่างยั่งยืน จากกลุ่มตัวอย่างชุมชน จะมีจุดแข็งหมวดเชื่อมมิติไตรจิตด้วยทาน และมีจุดอ่อนเชื่อมมิติไตรจิตด้วยอัตถจริยา

สรุปจากข้อมูลการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนในการใช้หลักพุทธธรรมดำเนินงานป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน ซึ่งเราควรพลิกหรือพัฒนาจุดอ่อนให้กลายเป็นจุดแข็งในการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชนโดยหลอมรวมกับแก่นหลักพุทธธรรม อันได้แก่ หลักโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 ในหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 หลักอภิธานิยธรรม 7 และหลักสังคหวัตถุ 4 มาปฏิบัติให้ครบทุกข้อ เสริมเติมเต็มการจัดการชีวิตที่สร้างสรรค์ การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาการทำงานเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเป็นระบบองค์รวมมากยิ่งขึ้น

Key word

(คำสำคัญ=>กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ)

การวางแผน หลักพุทธธรรม เครือข่าย และการเรียนรู้

1.5 คำสำคัญ (Key word)

ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดมีคำสำคัญ (Key word) ที่เปรียบเสมือนกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในของแต่ละบุคคล ชุมชน และเครือข่าย ดังนี้

 “มันมีแผน มียุทธศาสตร์ เป็นเรื่องๆ เป็นก้อนๆ เป็นแท่งๆ เชื่อมอะไร เรียบร้อยแล้ว ถอดลงมาในเชิงพื้นที่ ว่าพื้นที่นั้นมันคืออะไร ต้องทำอะไร ใครบ้าง แล้วมันเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์อย่างไร” (สุจิต ลั่นซ้าย, 16 กันยายน 2559)

 คนถ้าไม่มีการวางแผน ไม่มีระเบียบ ไม่มีวินัย ไม่มีการจัดการ จะอยู่กันอย่างไร (เสรี พงศ์พิศ, 11 กันยายน 2559)

 สาเหตุที่ทำให้คนไปใช้ยาเสพติดก็เพราะมีจิตใจอ่อนแอ และคนที่ค้ายาเสพติดก็เพราะจิตใจละโมภ โลก โดยสิ่งที่เกี่ยวกับจิตใจมีอยู่เรื่องเดียว คือ ศาสนา (นิยม เดิมศรีสุข, 16 กันยายน 2559)

✿ “การแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานครมีมาก...เนื่องจากคนในเขตกรุงเทพมหานครพ่อแม่ ผู้ปกครอง แต่ละคนต้องตื่นเข้าไปทำมาหากินไม่มีเวลาดูแลกันและกันเท่าที่ควร จึงทำให้เด็กมีวิจาร์ณญาณไม่เพียงพอ มีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ มีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพราะขาดเสียงปรโตโฆสะ คือ เสียงพูด เสียงเตือน คำแนะนำจากพ่อแม่ พี่น้องญาติสนิทมิตรสหาย สามัญชนคนรอบข้าง...” (พระศรีคัมภีร์ญาณ, 4 ตุลาคม 2559)

✿ “...จุดได้คิดที่จะเลิกยาเสพติดนี้แต่ละคนไม่เหมือนกัน...จุดได้คิดนี้ะที่มันจะเป็นจุดเลิกยานี้ะมันจะมี...เช่น เก็บเงินไว้ให้ลูกกินขนมดีกว่า” (บรรจง แซ่อึ้ง, 25 กันยายน 2559)

✿ จุดได้คิดอาสาทำงานเพื่อส่วนรวม “...ไร้สภาพมนุษย์ กับไอ้คนจน ต้องเป็นขโมย...เราจะเอารวยไปไหนเงิน เราช่วยสังคมจะดีไหม...” (เพทชาย ปทุมจันทรรัตน์, 17 กันยายน 2559)

✿ “...ในการทำงานชุมชนที่สำคัญ คือ ต้องมีองค์กรภาคี เครือข่ายทำงาน ชุมชนทำเดี่ยวๆ ไม่ได้” (ศุภวรรณ เกตุเหล็ก, 17 กันยายน 2559)

✿ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน คือ “ชวนเขาคิด” ให้เขามองเห็นตัวเองก่อน แล้วให้เขาหาทางออก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (ชลัยสิน โปธิเจริญ, 19 กันยายน 2559)

✿ “สังคหวัตถุ 4 เป็นคุณธรรมเชื่อมทำให้เกิดความรักระหว่างผู้ให้กับผู้รับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันและกัน” (เจ้าอาวาสวัดสะพาน, 15 ตุลาคม 2559)

“ บุญกิริยาวัตถุ 3 คือ ชุมชนตั้งใจทำความดีร่วมกัน...เป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยตัวเองในขณะที่ชุมชนเป็นตัวสนับสนุน ให้ชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมกับวิถีเมือง...เกิดการพัฒนาศาสตร์โยนิโสมนสิกการเป็นเครื่องพิจารณาของตนเองใช้ขบวนการของชุมชนตามหลักอปริหานิยธรรมทำกิจกรรมที่เป็นบุญตามความเชื่อของคนไทยมาผนวกนี้ 3 วงล้อ...มีตัวกลางเชื่อม คือ ความดีงาม ก็คือบุญ...” (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, ดร., 20 กันยายน 2559)

จะเห็นว่าคำสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานครมีค่าสำคัญหลักๆ ได้แก่ การวางแผน ศาสนา ช่วยสังคม จุดเปลี่ยนหรือจุดได้คิด เครือข่าย ชวนเขาคิด สังกัวัตถุ 4 บุญกิริยาวัตถุ 3 เรียนรู้ (โยนิโสมนสิกการ) และอปริหานิยธรรม 7 (เสียงปรโตโฆสะ)

โดยการปรับความคิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดนั้น ทุกคนต้องรับรู้สภาพปัญหายาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร แล้วหาสาเหตุหลักของปัญหา ยาเสพติด ซึ่งมาจากคน ตัวยาเสพติด และสิ่งแวดล้อม โดยทุกคนจะต้องตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด พร้อมนำแก่นหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้พัฒนากลยุทธ์ในยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนของ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้แก่ กลยุทธ์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กลยุทธ์ระเบิดมาจากข้างใน กลยุทธ์ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และกลยุทธ์เชื่อมบนประสานล่าง เสริมเต็มเต็มชีวิตการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยประเด็นสำคัญสู่การพัฒนายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร คือ การวางแผน หลักพุทธธรรม เครือข่าย และการเรียนรู้

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

บทที่ 2

การพัฒนายุทธศาสตร์

การมีส่วนร่วมภาคประชาชน

ถอดยุทธศาสตร์ลงมาในเชิงพื้นที่

“มันมีแผน มียุทธศาสตร์ เป็นเรื่องๆ เป็นก้อนๆ เป็นแท่งๆ เชื่อมอะไร
เรียบร้อยแล้ว ถอดลงมาในเชิงพื้นที่ ว่าพื้นที่นั้นมันคืออะไร
ต้องทำอะไร ใครบ้าง แล้วมันเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์อย่างไร”

(สุจิต ลั่นซ้าย, 16 กันยายน 2559)

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน

เมื่อปี พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมาสํานักงาน ป.ป.ส. มีแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 - 2562 (แผน 5 ปี) โดยมียุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนเป็นหนึ่งใน 8 ยุทธศาสตร์ ภายใต้แผน 5 ปี ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดทำแผนนโยบายระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนป้องกันยาเสพติดสร้างชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติดอย่างยั่งยืน เพื่อตอบโจทยการขับเคลื่อนแผนนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เหมาะกับวิถีชีวิต บริบทของสังคมไทย จึงได้ศึกษาทบทวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนของ สํานักงาน ป.ป.ส. ที่ผ่านมามาว่าเป็นอย่างไร และความคาดหวังเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ในระยะต่อไป เพื่อพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมให้เหมาะกับบริบทพื้นที่

ชุมชนต้องปรับตัวเข้ากับแผน

“เราเป็นชุมชน เราต้องปรับตัวให้เข้ากับแผน...ตอนนี้ ประชากร
ก็เป็นประชากร ตอนที่ก็สอดคล้อง ชุมชนสีชาวกัปรับ ผู้ค้า ผู้เสพ...
เราต้องให้สอดคล้องกับนโยบาย...”

(บรรจง แซ่อึ้ง, 25 กันยายน 2559)

2.1 การขับเคลื่อนที่ผ่านมา

จากการทบทวนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนในพื้นที่
ชุมชนกรุงเทพมหานครที่ผ่านมาอันที่อยู่แล้ว แต่อาจมีปัญหาการแปลงนโยบายไปสู่
การปฏิบัติยังไม่มีประสิทธิภาพ บางที่อาจมีปัญหาการถ่ายทอดตีความนโยบาย
ไม่ตรงกัน ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ บางพื้นที่ไม่สามารถ
สร้างความตระหนักการมีส่วนร่วมในการทำงานป้องกันยาเสพติด ขาดการบูรณาการ
ทำงานในพื้นที่ และชุมชนยังไม่ปรับตัวเข้ากับแผน

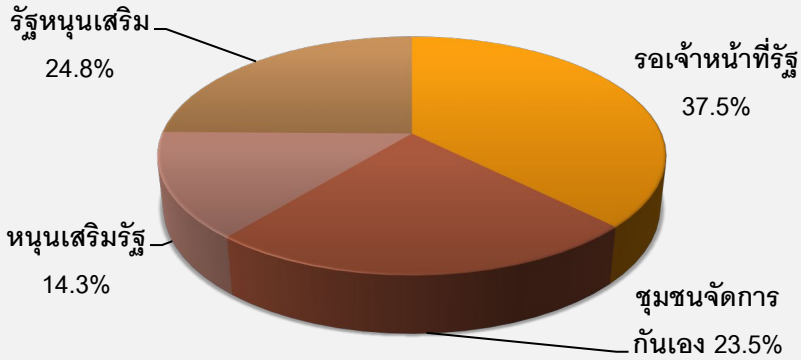
“เราเป็นชุมชน เราต้องปรับตัวให้เข้ากับแผน...ตอนนี้ ประชากร ก็เป็น
ประชากร ตอนที่ก็สอดคล้อง ชุมชนสีชาวกัปรับ ผู้ค้า ผู้เสพ...เราต้องให้สอดคล้อง
กับนโยบาย ทำไปได้ใช้ไหม เพราะคนไม่รู้ ล้มโครงการเก่าไม่ใช่ โครงการของเราล้ม
กลุ่มเป้าหมาย เคสการถอดบทเรียน เคสอะไรต่างๆ จะต่อเนื่อง” (บรรจง แซ่อึ้ง,
25 กันยายน 2559)

สรุปผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนที่ผ่านมา
ในพื้นที่ชุมชนกรุงเทพมหานคร

28.5%	<ul style="list-style-type: none">• การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังไม่มีประสิทธิภาพ
14.3%	<ul style="list-style-type: none">• มีปัญหาการในถ่ายทอดตีความนโยบาย
14.3%	<ul style="list-style-type: none">• ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน
14.3%	<ul style="list-style-type: none">• ไม่สามารถสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วม
14.3%	<ul style="list-style-type: none">• ขาดการบูรณาการทำงานในพื้นที่
14.3%	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนยังไม่ปรับตัวเข้ากับแผน

เมื่อลงรายละเอียดถึงการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดของสมาชิกในชุมชน
กรุงเทพมหานคร จากการสุ่มตัวอย่างแบบสอบถาม 400 ชุด ในพื้นที่ 6 โซน
ทั่วกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนมากชุมชนรอเจ้าหน้าที่/หน่วยงานภาครัฐเข้าไป
จัดการกับปัญหาเสพติดในชุมชนของตน ดังแผนภาพที่ 2.1

การมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติด
ในชุมชน กทม.

แผนภาพที่ 2.1 แสดงการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดของสมาชิก
ในชุมชนกรุงเทพมหานครจากกลุ่มตัวอย่าง, 2559.

จะเห็นว่าการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนในพื้นที่ชุมชน กรุงเทพมหานครนั้นดีอยู่แล้ว แต่อาจเกิดปัญหาการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การถ่ายทอดตีความ ความต่อเนื่อง ความตระหนักในการมีส่วนร่วม การบูรณาการ และการปรับตัวเข้ากับแผนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูล การวิจัยในแบบสอบถาม 400 ชุด เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนกรุงเทพมหานครที่ส่วนมากถึงร้อยละ 37.5 รอให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไป จัดการปัญหาเสพติดในชุมชนของตนเอง

ร้อยละ 37.5% รอให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปจัดการ

ปัญหาเสพติดในชุมชนของตนเอง

ต่อไปเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สร้างภูมิคุ้มกันภัย

สร้างอาชีพ

2.2 ความคาดหวังในระยะต่อไป

จากการทบทวนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนในพื้นที่ชุมชน กรุงเทพมหานครที่ผ่านมา ความคาดหวังของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ และภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ในระยะต่อไป คือ ควรเน้นการทำงานทางด้านป้องกันยาเสพติดเพื่อลดอุปสงค์ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติดให้เกิดขึ้นทุกคน ควรมียุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน ควรมีการบูรณาการทำงานทั้งแนวดิ่งและแนวนอนด้วยกลไกภาครัฐกับประชาชนทำงานป้องกันยาเสพติดจากระดับนโยบายไปสู่หน่วยปฏิบัติ และประสานการทำงานลงสู่พื้นที่ชุมชน ระหว่างชุมชน

กันเอง ขยายเป็นเครือข่าย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเมืองหลวง ด้วยการให้การศึกษ สร้างอาชีพ แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์ที่ให้ประชาชน ชุมชนร่วมมือกันกับภาครัฐอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ควบคุมลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดลง แล้วเพิ่มระดับคุณภาพของประชาชนขึ้น โดยจะทำการตั้งระดับบุคคล เพื่อลดอุปสงค์ ส่งผลให้อุปทานลด เพราะปัญหาเสพติดในประเทศไทย สาเหตุมาจากอุปสงค์เพิ่มอุปทาน (demand create supply) ซึ่งอุปทานเป็นแบบไม่มีวันหมด “ไม่รู้จบ เพราะเขาพร้อมที่จะผลิต” เว้นแต่ทำลายเครือข่ายการผลิตภายนอกประเทศได้ โดยสกัดกั้นได้หมดร้อยละร้อย (ชลัยสิน โปธิเจริญ, 19 กันยายน 2559)

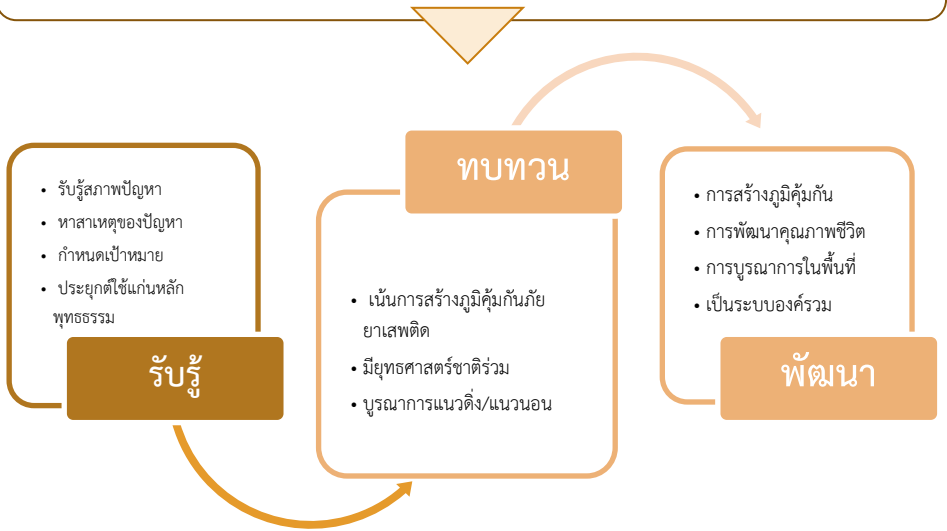
สรุปผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนในพื้นที่ชุมชน กรุงเทพมหานครในระยะต่อไป

45.5%	• ควรมีการบูรณาการทำงานทั้งแนวตั้ง/แนวนอนด้วยกลไกภาครัฐกับประชาชน
27.2%	• ควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการศึกษา สร้างอาชีพ
18.2%	• ควรเน้นการทำงานด้านป้องกันยาเสพติดเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน
9.1%	• ควรมียุทธศาสตร์ชาติร่วม

จะเห็นว่า การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในระยะต่อไปควรเน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน ยาเสพติดด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา อาชีพ โดยบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชน เชื่อมการทำงานระหว่างแนวตั้งกับแนวนอน มียุทธศาสตร์ชาติแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบองค์รวม

โดยในการพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรม ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร เริ่มจากการคิดชอบเห็นชอบ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรับรู้สุขภาพยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร หาสาเหตุของปัญหา ตระหนักเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม หลอมรวมกับแก่นหลักพุทธธรรม เสริมเต็มเต็มชีวิต งาน เงิน และสุขภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือ จุดได้คิดของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ และภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดในชุมชน จากนั้นทบทวนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนของ สำนักงาน ป.ป.ส. ว่าการขับเคลื่อนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร และคาดหวัง ในระยะต่อไปเป็นอย่างไร มาสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดร่วมกัน เป็นองค์ความรู้กลยุทธ์ การมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้วยแก่นหลักพุทธธรรม ตอบโจทย์การขับเคลื่อน แผนนโยบายระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สนับสนุน หนุนเสริม การขับเคลื่อนงานลดอุปสงค์ด้านป้องกันยาเสพติด ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับวิถีชีวิต บริบทสังคมไทยมากยิ่งขึ้น ดังแผนภาพที่ 2.2

กรอบแนวคิดการพัฒนาศาสตร์ด้วยหลักแก่นพุทธธรรม

แผนภาพที่ 2.2 แสดงกรอบแนวคิดการพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร, 2559.

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

บทที่ 3

กลยุทธ์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม

เรียนรู้ชีวิตที่สร้างสรรค์

ชุมชนเข้มแข็งระเบิดมาจากข้างใน

ด้วยหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม

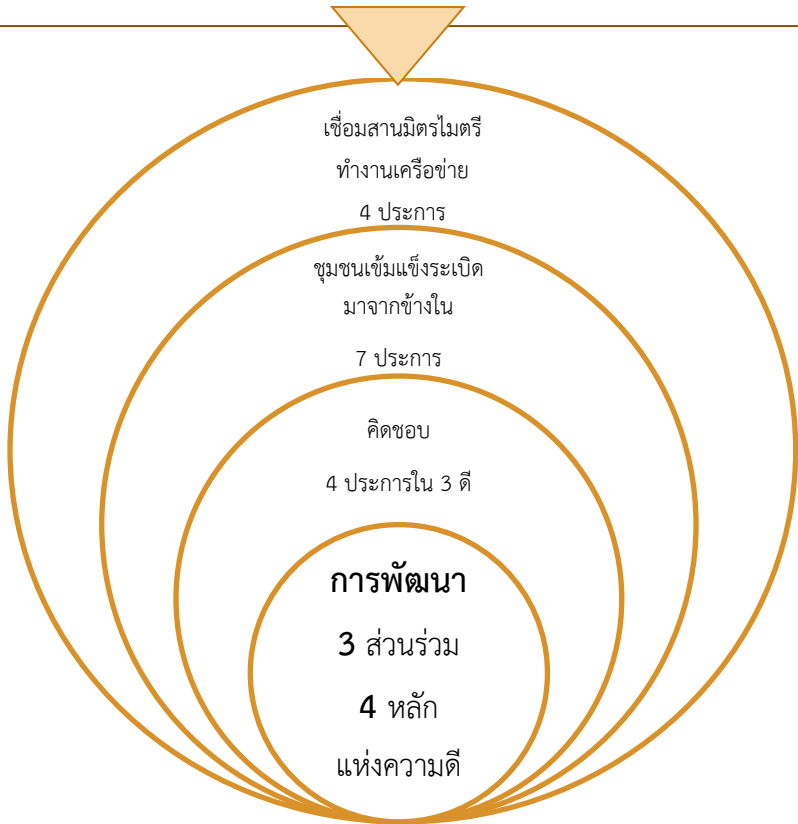
ทำงานเครือข่ายสามมิตรไมตรี

การพัฒนาศาสตร์: กลยุทธ์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม

ปี พ.ศ. 2559 ถัดจากรับรู้ปรับความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติด
ในชุมชนกรุงเทพมหานคร จากนั้นทบทวนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร และระยะต่อไปคาดหวังให้เป็นอย่างไร มาศึกษาวิเคราะห์
สังเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพผสมผสานกับข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นองค์ความรู้กลยุทธ์/
หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน
กรุงเทพมหานคร ด้วยการพัฒนา 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด
ตามลำดับขั้น เริ่มจากตัวปัจเจกบุคคล ขยายสู่ชุมชน และพัฒนาการทำงานเครือข่าย
ดังนี้

- 3.1 การพัฒนาการเรียนรู้จัดการชีวิต (ปัจเจกบุคคล)
- 3.2 การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง
- 3.3 การพัฒนาการทำงานเครือข่าย

การพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลักพุทธธรรม:
กลยุทธ์พัฒนา 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติด

แผนภาพที่ 3.1 พิศมัย ทองเที่ยง, แสดงการพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้แก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร, 2559.

Step 1:

คิดชอบจัดการชีวิตที่สร้างสรรค์

3.1 การพัฒนาการเรียนรู้: ด้วยกลยุทธ์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาประชาชนเป็น ศูนย์กลางคิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี

เริ่มจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือผู้นำธรรมชาติ 6 สถาบันหลัก ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา สถาบันศึกษา สาธารณสุข และสถานประกอบการ ได้รับการสนับสนุน หนุนเสริมจากภาครัฐ ภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้อง ชักเคลื่อนกลยุทธ์/แนวทางการดำเนิน ชีวิตที่สร้างสรรค์ในพื้นที่ให้กับสมาชิกทุกคน/องค์ภาพพ ดังนี้

1) เสริมสร้างการเรียนรู้เข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิตอย่างสร้างสรรค์ 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านชีวิต เรียนรู้ เข้าใจ สภาพปัญหาชีวิตตามจริง บวก และดี
- (2) ด้านอาชีพ เรียนรู้ เข้าใจ สภาพปัญหาอาชีพตามจริง บวก และดี
- (3) ด้านการเงิน เรียนรู้ เข้าใจ สภาพปัญหาการเงินตามจริง บวก และดี
- (4) ด้านสุขภาพ เรียนรู้ เข้าใจ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับสุขภาพกายใจตามจริง บวก และดี

2) เสริมสร้างการเรียนรู้เข้าใจสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงในชีวิต 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านชีวิต เรียนรู้ เข้าถึงสาเหตุของปัญหาชีวิตแท้จริงเกิดจากอะไร
- (2) ด้านอาชีพ เรียนรู้ เข้าถึงสาเหตุของปัญหาอาชีพแท้จริงเกิดจากอะไร
- (3) ด้านการเงิน เรียนรู้ เข้าถึงสาเหตุของปัญหาการเงินแท้จริงเกิดจากอะไร

(4) ด้านสุขภาพ เรียนรู้ เข้าถึงสาเหตุของปัญหาสุขภาพกายใจแท้จริงเกิดจากอะไร

3) เสริมสร้างการเรียนรู้กำหนดเป้าหมายชีวิตที่สร้างสรรค์เข้าถึงความต้องการแท้จริงภายในใจ 4 ด้าน เช่น

(1) ด้านชีวิต เรียนรู้ เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงว่าต้องการมีชีวิตที่สงบสุขใช่หรือไม่

(2) ด้านอาชีพ เรียนรู้ เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงว่าต้องการมีอาชีพที่มั่นคงใช่หรือไม่

(3) ด้านการเงิน เรียนรู้ เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงว่าต้องการมีเงินพอใช้เหลือเก็บออมไว้ใช้ในวันปลายชีวิตใช่หรือไม่

(4) ด้านสุขภาพ เรียนรู้ เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงว่าต้องการมีสุขภาพกายใจดีสมบูรณ์แข็งแรงได้ดูลกนใช่หรือไม่

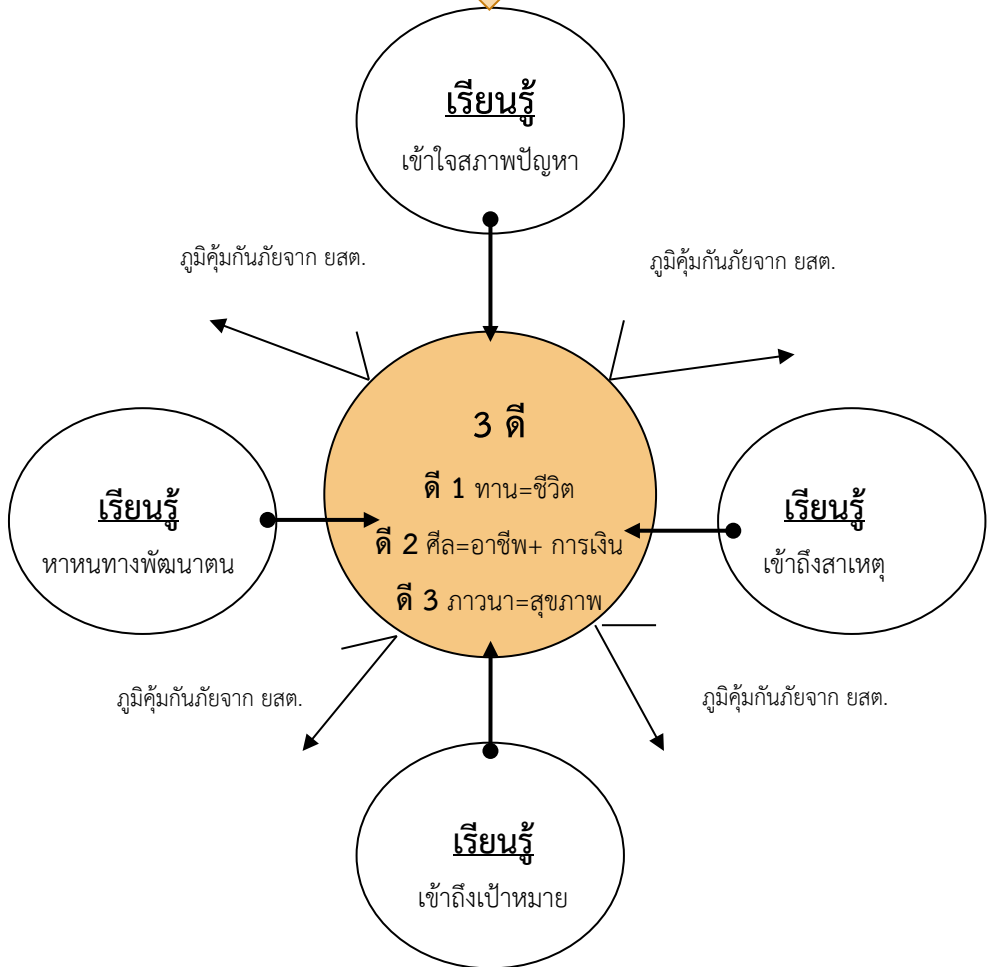
4) เสริมสร้างการเรียนรู้พัฒนาชีวิตที่สร้างสรรค์ใน 3 ดี ได้แก่

(1) ดี 1 พัฒนาการอยู่ร่วมกันด้วยทานสม่าเสมอ: การทำดี ช่วยเหลือ เกื้อกูล ดูแล เผื่อแผ่ ระวัง ป้องกันยาเสพติดในครอบครัว ชุมชน ศาสนสถาน โรงเรียน และสถานประกอบการ ปลอดภัยยาเสพติด

(2) ดี 2 พัฒนาการปฏิบัติตามหลักพื้นฐานด้วยศีลสม่าเสมอ: การเลี้ยงชีวิตชอบ ประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน ไม่ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ ไม่ค้า ยาเสพติด ไม่ประพฤตินิดลูกนิดเมียคนอื่น พุดจกกันด้วยคำพุดที่จริงมีประโยชน์ และไม่ใช้จ่ายเงินในทางที่ผิด ด้วยการซื้อสุรา สารเสพติด หรือของมีนเมามาดื่มหรือเสพ กระทบกันภัยยาเสพติด

(3) ดี 3 พัฒนาชีวิตให้เจริญยิ่งด้วยภวานาสม่าเสมอ: การเพียรทำสิ่งที่ดี มีประโยชน์ อดทนต่อสิ่งเย้ายวน ยั่วยุ ไม่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีสติ ยังคิดรู้ตัวทำสิ่งดี ตั้งใจมั่นทำในสิ่งที่ถูกต้อง คิดชอบ เห็นชอบ ใช้ปัญญาแยกแยะ สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ตามความเป็นจริง เป็นภูมิคุ้มกัน ปลอดภัยยาเสพติด

กลยุทธ์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาประชาชนเป็นศูนย์กลางคิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี

แผนภาพที่ 3.2 พิศมัย ทองเที่ยง, แสดงกลยุทธ์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาประชาชนเป็นศูนย์กลาง คิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี, 2559.

Step 2:

ระเบิดมาจากข้างใน

ด้วยหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม

3.2 การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง: ด้วยกลยุทธ์พัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างในหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือผู้นำธรรมชาติ 6 สถาบันหลัก ได้รับการสนับสนุนหนุนเสริมจากภาครัฐ ภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง ชักเคลื่อนกลยุทธ์/แนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่ โดย

1) สนับสนุนการจัดเวทีประชุม ประชาคมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นประจำ โดยทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน

2) สนับสนุนการทำกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในชุมชนด้วยจิตสาธารณะ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สานรักความอบอุ่นในครอบครัว ร่วมเฝ้าระวังป้องกันภัยยาเสพติด รณรงค์สร้างการรับรู้ตระหนักถึงโทษพิษภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน

3) สนับสนุนการปฏิบัติตามกฎกติกาธรรมณูชุมชน รับฟัง เคารพ เสียงส่วนใหญ่ของชุมชนในการปฏิบัติตนดูแล ช่วยเหลือ เฝ้าระวัง ป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน

4) สนับสนุนการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนแนะนำ ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ครูบาอาจารย์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน และเจ้าของสถานประกอบการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน (เสียงปรโตโมสะ)

5) สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส/ผู้หลงผิดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีส่วนร่วมให้อภัย ให้กำลังใจ ให้โอกาส ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ทุนประกอบอาชีพกับผู้หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้ง ให้ความรู้ การศึกษากับเด็กนักเรียนด้อยโอกาสหรือยากจนเพื่อมีอนาคตที่ดีกว่าเป็นเกราะป้องกันปลอดภัย ยาเสพติด รวมทั้ง ให้ความช่วยเหลืออื่นตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน

6) สนับสนุนการอนุรักษ์ รักษาประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมที่ดีงามของพื้นที่/ชุมชนปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน

7) สนับสนุนการถือปฏิบัติตามหลักขั้นพื้นฐานในการใช้ชีวิตที่สร้างสรรค์ใน 3 ดี สรุ่ยย่อ คือ ทาน ศีล ภาวนา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่องพร้อมเพรียงกัน รายละเอียดตามข้อ 3.1 ข้อย่อย 4)

กลยุทธ์พัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างในหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ

แผนภาพที่ 3.3 พิศมัย ทองเที่ยง, แสดงกลยุทธ์พัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างในหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ, 2559.

Step 3:

เชื่อมประสานมิตรไมตรี

ทำงานเครือข่าย...

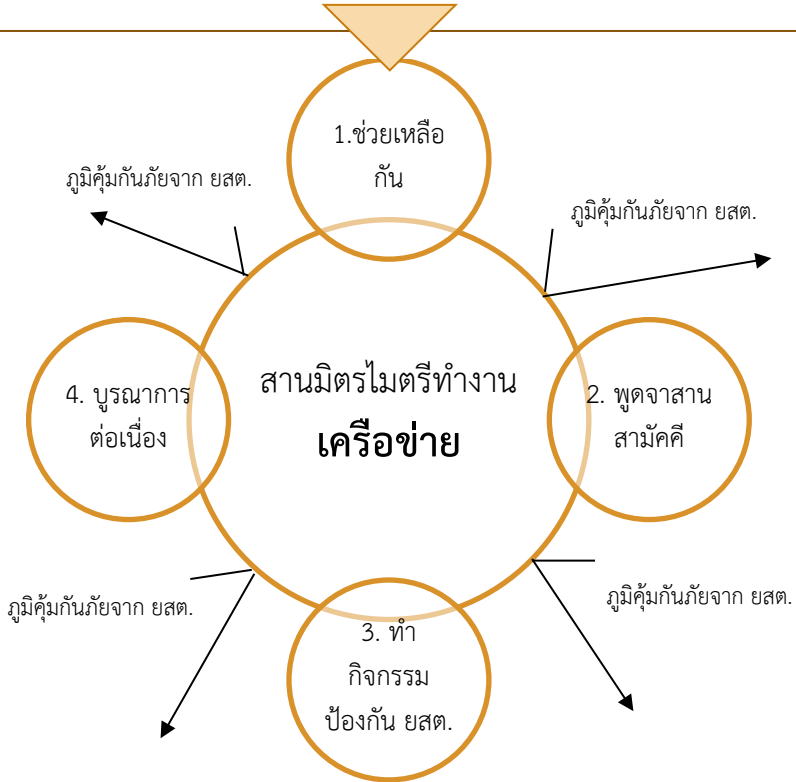
3.3 การพัฒนาการทำงานเครือข่าย: ด้วยกลยุทธ์พัฒนาการทำงานเครือข่ายเชื่อมบนประสานล่างสานมิตรไมตรี 4 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือผู้นำธรรมชาติ 6 สถาบันหลัก ได้รับการสนับสนุนหนุนเสริมจากภาครัฐ ภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง ผนึกพลังร่วมกันขับเคลื่อนกลยุทธ์/แนวทางพัฒนาการทำงานเครือข่ายในพื้นที่ โดย

- 1) สนับสนุนการผนึกพลังเชื่อมมิตรไมตรี ช่วยเหลือกัน ทำงานเครือข่ายดูแลเผื่อระวัง ป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- 2) สนับสนุนการผนึกพลังเชื่อมมิตรไมตรีประสาน เจรจา สานสามัคคี ทำงานเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- 3) สนับสนุนการผนึกพลังเชื่อมมิตรไมตรี ส่งเสริม พัฒนา การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

4) สนับสนุนการผนึกพลังเชื่อมมิตรไมตรีดำเนินงานเชื่อมบนประสานล่าง บูรณาการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้ง พัฒนา ปรับปรุง การทำงานเครือข่ายให้ดียิ่งขึ้น

กลยุทธ์พัฒนาการทำงานเครือข่ายเชื่อมบนประสานล่างสามมิตรไมตรี 4 ประการ

แผนภาพที่ 3.4 พิศมัย ทองเที่ยง, แสดงกลยุทธ์พัฒนาเครือข่ายเชื่อมบนประสานล่าง ด้วยหลักสามมิตรไมตรีจิต 4 ประการ, 2559.

โดยทั้งนี้ การพัฒนาศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้แก่นหลัก พุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานครในกลยุทธ์การพัฒนา 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด สิ่งสำคัญ คือ เริ่มจากเรียนรู้ คิดชอบ เห็นชอบ จัดการชีวิตที่สร้างสรรค์แล้วร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ด้วยหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม พร้อมขยายการทำงานเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรี เชื่อมทั้งบนประสานล่าง ซึ่งกลยุทธ์การมีส่วนร่วมภาคประชาชนด้วยแก่นหลักพุทธธรรมนี้ สามารถปรับใช้ได้กับทุกๆ มิติการทำงานในชุมชนให้เป็นระบบองค์รวม รวมทั้งมิติ ด้านป้องกันยาเสพติดด้วย

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

บทที่ 4

หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็ง

ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม

3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี

สร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติด

หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม

ปี พ.ศ. 2559 จากการพัฒนายุทธศาสตร์ด้วยกลยุทธ์ 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด เมื่อลงถึงระดับพื้นที่/ชุมชนมีหลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วย 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติด เพื่อป้องกันปัญหาเสพติดในทางที่สร้างสรรค์เป็นระบบองค์รวมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังนี้

❖ หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็ง 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี

เริ่มจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือผู้นำธรรมชาติในชุมชนบูรณาการทำงานร่วมกันกับแกนนำ 6 สถาบันหลัก ได้แก่ ผู้นำครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ครูบาอาจารย์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน และเจ้าของสถานประกอบการ โดยได้รับการสนับสนุนหนุนเสริมจากหน่วยงานภาครัฐภาคีหุ้นส่วนในพื้นที่ ร่วมกันทำหน้าที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในชุมชนให้เขารู้จักใช้ปัญญา คิดชอบ เห็นชอบใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสันติสุขใน 3 ด้าน คือ 1) การเรียนรู้จัดการชีวิต 2) การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และ 3) การพัฒนาการทำงานเครือข่าย เป็นเกราะป้องกัน/ภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติด เริ่มจาก

ระดับปัจเจกบุคคล

แผนเรียนรู้จัดการชีวิต

ช่วยเหลือกัน ปฏิบัติพื้นฐาน พัฒนาให้ดียิ่ง

1) หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาวางแผนจัดการชีวิตที่สร้างสรรค์

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ

(1) หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาเข้าใจสภาพปัญหาชีวิต งาน เงิน และสุขภาพของตนเอง

โดยทุกคนเรียนรู้ เข้าใจสภาพชีวิตของตนก่อนว่าอยู่เพื่ออะไร ทบทวนลำดับเหตุการณ์ชีวิตที่ผ่านมาว่าตนมาจากไหน ทำอะไรมาบ้าง สิ่งที่ทำอยู่สามารถบรรลุตามเป้าหมายชีวิตตั้งไว้หรือไม่ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของตนเอง เรารู้สึกอย่างไร พอใจ หรือไม่พอใจ เราหาทางออกให้กับชีวิตของตนในทางที่สร้างสรรค์หรือเปล่า หรือเราหาทางออกทางด้านลบด้วยการหันไปพึ่งยาเสพติดหรือไม่

เรามีความสุขความภาคภูมิใจในอาชีพที่ตนทำอยู่หรือเปล่า มีรายได้เพียงพอมีเงินเหลือเก็บออมหรือใหม่ หรือหลงผิดคิดรวทางลัด/อยากสบายด้วยการหันไปค้ายาเสพติดหรือไม่ และในทางบวกเราคิดจะพัฒนาตนอย่างไรให้มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญในงานมากยิ่งขึ้น เพิ่มโอกาส อนาคตที่ดี มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตของเราในทางที่ดีขึ้น

เรามีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่ มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน มีแผนการออมเงินเพื่ออนาคตที่ดีกว่าในบั้นปลายชีวิตแล้วหรือยัง และที่สำคัญการใช้จ่ายเงินนั้นถูกครรลองคลองธรรม คือ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นหรือไม่ เช่น ไม่ใช้

เงินไปซื้อสุรา สิ่งเสพติด หรือของมีค่ามาดื่ม/มาเสพ หรือไม่หาเงินด้วยวิธีการผิดๆ เช่น การหันไปค้ายาเสพติดหวังรวยเร็ว สบาย ได้เงินจำนวนมากๆ

ทำนี้ เรามีการทบทวนสภาพการกินอยู่ของตัวเอง ว่าเรากินเป็นไหม เลือกกินแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ สารอาหารครบ ไม่เป็นโทษต่อร่างกายและจิตใจ/ไม่ลองใช้หรือเสพยาเสพติดให้โทษหรือใช้ในทางที่ผิดแล้วหรือไม่

(2) हमันเรียนรู้อำนาจเข้าถึงสาเหตุของปัญหาชีวิตที่แท้จริงว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ปัญหาอาชีพมีสาเหตุแท้จริงมาจากอะไร ปัญหาการเงินมีสาเหตุแท้จริงมาจากอะไร และปัญหาสุขภาพกายใจมีสาเหตุแท้จริงมาจากอะไร

(3) हमันเรียนรู้อำนาจวางแผนกำหนดเป้าหมายชีวิตในทางที่สร้างสรรค์ เข้าถึงความต้องการแท้จริงภายในใจ

เมื่อเรียนรู้อำนาจเข้าถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาต่างๆ แล้ว ให้วางแผนกำหนดสิ่งที่ต้องการภายในใจว่าในอนาคตเราต้องการอะไร แล้วสิ่งที่เราต้องการเป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ มีประโยชน์ ถูกต้อง และดีงามแล้วหรือยัง เช่น

ด้านชีวิต ต้องการใช้ชีวิตเป็นอยู่อย่างสงบสุข เรียบง่ายใช้หรือไม่

ด้านอาชีพ ต้องการประกอบอาชีพที่สุจริต มั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าใช้หรือไม่

ด้านการเงิน ต้องการมีเงินพอใช้จ่ายและมีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้ในบั้นปลายชีวิตใช้หรือไม่

ด้านสุขภาพ ต้องการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงพร้อมทั้งกายและใจใช้หรือไม่

เมื่อรู้ความต้องการที่แท้จริงของชีวิตใน 4 ด้าน แล้วจึงวางแผนกำหนดเป้าหมายของชีวิต เช่น เรามี

เป้าหมายชีวิต ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง พอประมาณ พอดี มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการดำเนินชีวิต

เป้าหมายอาชีพ ยึดอาชีพที่สุจริตเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เช่น รับราชการ เกษตรกร ประมง ค้าขาย รับจ้าง ฯลฯ แต่ไม่ประกอบอาชีพที่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น เช่น หนีไปค้ายาเสพติด เล่นการพนัน ค้ามนุษย์ เป็นต้น

เป้าหมายการเงิน ยึดหลักการใช้จ่ายพอประมาณ พอดี มีเหตุผล มีประโยชน์ และมีเงินเหลือเก็บออมในอนาคต

เป้าหมายสุขภาพ ยึดหลักการใช้ชีวิตที่สมดุลกัน เลือกรักษา และสิ่งต่างๆ ที่ดีต่อสุขภาพกายใจปลอดภยันยาเสพติด

(4) หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาวางแผนกำหนดหนทางดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขใน 3 ดี เมื่อเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของชีวิต งาน เงิน และสุขภาพแล้ว ก็วางแผนกำหนดหนทางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อยังไปถึงจุดหมายของชีวิต งาน เงิน และสุขภาพ ด้วยข้อปฏิบัติพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขมีภูมิคุ้มกัน 3 ดี ได้แก่

ดี 1 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาวางแผนกำหนดวิธีปฏิบัติหาหนทางในการใช้ชีวิตที่ดีมีคุณค่า สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ พร้อมกำหนดวิธี ดูแล ช่วยเหลือ ฝึกระวัง ป้องกันยาเสพติดสมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนรวมให้ปลอดภยันยาเสพติด

ดี 2 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาวางแผนกำหนดวิธีปฏิบัติหาหนทางในการประกอบอาชีพ การใช้จ่ายเงิน ที่ซื่อสัตย์สุจริตเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมไม่เบียดเบียนกัน ไม่ค้ายาเสพติดเพราะหวังรวยทางลัดและอยากสบาย ไม่ประพฤติดูดูกเมียคนอื่น พุดจาแต่คำพูดที่ไพเราะสุภาพ จริงใจ มีประโยชน์และเป็นความจริง ด้วยการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ กำลังใจกับผู้ที่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดี และที่สำคัญไม่ใช้จ่ายเงินซื้อสุรา สารเสพติด สิ่งมีเงินมา ต้มหรือเสพ อันทำลายสุขภาพของตนเองให้เมา หลอน คลุ้มคลั่ง อาละวาด สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

ดี 3 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาวางแผนพัฒนาดูแลสุขภาพกายใจที่ได้คู่กัน มีภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติด โดยกำหนดวิธีปฏิบัติหาหนทางดูแลสุขภาพร่างกาย เลือกกินอาหารที่ดีมีประโยชน์ พร้อมกำหนดวิธีดูแลรักษาภาวะจิตใจให้มั่นคง สงบ เย็น กรณีมีปัญหาเกิดขึ้นในชีวิตคิดบวกและหาวิธีแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์

2) หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาใช้ชีวิตที่สร้างสรรค์ใน 3 ดี

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบทำ

ดี 1 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาจัดการชีวิตชอบ ยึดหลักความพอเพียง พอประมาณ พอดี มีเหตุมีผล ดูแล ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ฝึกระวัง ป้องกันตนเอง ครอบครั้ว ชุมชน และสังคมให้ปลอดภัยยาเสพติด

ดี 2 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาประกอบอาชีพ/ใช้จ่ายเงินชอบ ทำอาชีพซื่อสัตย์ สุจริตเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ไม่เบียดเบียนกัน ไม่ค้ายาเสพติด ไม่ถือเอาสิ่งของที่ได้มาโดยมิชอบ ให้ถือเอาสิ่งของที่ได้มาจากน้ำพักน้ำแรงจากการทำงานในอาชีพที่สุจริตของตน ไม่ประพฤติผิดลูกผิดเมียคนอื่น พุดแต่คำพุดที่ไพเราะ จริงใจ มีประโยชน์ ให้ความรู้ ปรึกษา แนะนำ และกำลังใจกับผู้ที่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดี และที่สำคัญไม่ใช้จ่ายเงินในทางที่ผิดด้วยการ ซื่อสุรา สารเสพติด มาดืมหรือเสพ

ดี 3 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาดูแลสุขภาพกายใจชอบ เลือกกินแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์ ไม่เป็นโทษต่อร่างกาย และรักษาภาวะจิตใจให้เป็นกลาง ไม่ทุกข์ หรือสุขจนเกินไป มีสติยังคิด ตั้งมั่นทำแต่สิ่งที่ดี มีประโยชน์ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ใช้ปัญญาหาหนทาง แก้ไขปัญหาในทางที่ถูกต้อง และสร้างสรรค์ แยกแยะสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรทำ และไม่หลงผิดไปเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

3) หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาตรวจสอบการใช้ชีวิตชอบ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบทำ

ดี 1 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาตรวจสอบการใช้ชีวิตชอบว่าอยู่อย่างมีคุณค่าและดีงามแล้วหรือยัง เมื่อมีปัญหาเราหาทางออกให้กับชีวิตในทางที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมแล้วหรือไม่ พร้อมทั้ง มีการช่วยเหลือ เผื่อระวัง ป้องกันกันเองให้ปลอดภัยยาเสพติดแล้วหรือยัง

ดี 2 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาตรวจสอบอาชีพชอบ อาชีพที่เราทำอยู่สุจริต เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมแล้วหรือเปล่า มีแผนการใช้จ่ายเงินและใช้จ่ายเงินเป็นไปตามแผน มีประโยชน์ ถูกต้องครรลองธรรมแล้วหรือยัง พร้อมทั้ง มีเงินเก็บออมไว้ใช้ในวันปลายชีวิตแล้วหรือเปล่า

ดี 3 หมั่นเรียนรู้ใช้ปัญญาตรวจสอบการดูแลสุขภาพกายใจชอบ เรามีสุขภาพกายใจสมดุลแข็งแรงพร้อมแล้วหรือยัง กินเป็นไหม เราเลือกกินสารอาหารครบและประโยชน์ต่อร่างกายแล้วหรือเปล่า รวมทั้งเรามีการระลึกรู้อยู่กับปัจจุบัน เมื่อมีปัญหาใช้ปัญญาแยกแยะสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนควรทำ สิ่งไหนไม่ควรทำเห็นชอบตามความเป็นจริงแล้วหรือยัง

4) เพียรเรียนรู้ใช้ปัญญาพัฒนาการใช้ชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ นำปัญหา อุปสรรค มาเป็นบทเรียนทำ

ดี 1 เพียรเรียนรู้ใช้ปัญญาพัฒนา ปรับปรุง การกระทำ ดูแล ช่วยเหลือ เผื่อระวังป้องกันกันเองชอบปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ดี 2 เพียรเรียนรู้ใช้ปัญญาพัฒนา ปรับปรุง การประกอบอาชีพ การใช้จ่ายเงิน ชอบ พร้อมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้ดียิ่งขึ้น ปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ดี 3 เพียรเรียนรู้ใช้ปัญญาพัฒนา ปรับปรุง ดูแลรักษาสุขภาพกายใจให้สมดุลแข็งแรงชอบพร้อมมีภูมิคุ้มกันที่ดีปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ระดับชุมชน

แผนชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างใน

หมั่นประชุม ทำกิจกรรมป้องกัน มีธรรมบุญ เคารพผู้อาวุโส
ช่วยเหลือผู้หลงผิด อนุรักษ์วัฒนธรรม ยึดหลัก 3 ดี

1) หมั่นวางแผนพัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างใน 7 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ
ใช้ปัญญา

(1) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดวัน เวลา และสถานที่การประชุมหารือกัน
ในการดูแล เผ่าระวัง ป้องกันยาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

(2) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดวัน เวลา สถานที่ และงบประมาณ
ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่าง
กิจกรรม เช่น สานรักสานสัมพันธ์ในครอบครัวเกราะป้องกันภัยยาเสพติด การสร้าง
เสริมพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงป้องกันภัยยาเสพติด อาสาสมัครเผ่าระวัง
ยาเสพติด ลานกีฬา-ลานดนตรีห่างไกลยาเสพติด จิตรกรน้อยห่างไกลยาเสพติด
ทูปิ่นมเบอร์วันในชุมชนป้องกันภัยยาเสพติด ศิลปะการแสดงต้านภัยยาเสพติด โครงการ
ลูกเสือต้านภัยยาเสพติด ตำรวจจิ๋วเผ่าระวังภัยยาเสพติด เป็นต้น

(3) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดกฎ กติกา ธรรมบุญชุมชน วิธีปฏิบัติ
ป้องกันกันเองปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

(4) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดวัน เวลา สถานที่ วิธีการให้ความรู้กับลูกหลาน สมาชิกในชุมชนได้รับรู้ ตระหนักถึงโทษพิษภัยยาเสพติด พร้อมทั้ง วิถีปฏิบัติป้องกันตนเองให้ปลอดภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

(5) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดวันเวลา สถานที่ งบประมาณ และวิธีการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ทีหลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนให้มีโอกาสเรียนหนังสือ เพื่อกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองอย่างต่อเนื่อง

(6) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดวิธีอนุรักษ์รักษาประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมที่ดีงามในชุมชนของตัวเอง โดยอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง พอประมาณ พอดี มีคุณธรรม ปลอดภัยยาเสพติด พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

(7) หมั่นร่วมกันวางแผนกำหนดวิธีปฏิบัติพัฒนาตนเองใน 3 ดี สรุ่ยย่อ คือ ทาน ศิล ภาวนา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขปลอดภัยยาเสพติด **รายละเอียดตามทีกล่าวแล้วในข้อ 1) ข้อย่อย (4)**

2) หมั่นพัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างใน 7 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ ใช้ปัญญา

(1) หมั่นร่วมกันประชุม ประชาคม ดูแล ช่วยเหลือ เผื่อระวัง ป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตนสม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน

(2) หมั่นร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนของตนสม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน ตัวอย่างกิจกรรม เช่น กิจกรรมสานสายใยรัก สานสัมพันธ์ในครอบครัวเกราะป้องกันภัยยาเสพติด กิจกรรมสร้างเสริมพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมอาสาสมัครเผื่อระวังภัยยาเสพติด

กิจกรรมลานกีฬา-ลานดนตรี กิจกรรมจิตรกรน้อยทางไกลยาเสพติด กิจกรรมโครงการทูปี่นัมเบอร์วัน กิจกรรมศิลปะการแสดงด้านภัยยาเสพติด กิจกรรมลูกเสือด้านภัยยาเสพติด และกิจกรรมตำรวจจิ๋วเฝ้าระวังภัยยาเสพติด เป็นต้น

(3) หมั่นร่วมกันปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อปฏิบัติ ธรรมเนียมชุมชนในการดูแลช่วยเหลือ เฝ้าระวัง ป้องกันปัญหายาเสพติดสม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน

(4) หมั่นร่วมกันเคารพ เชื่อฟัง คำสั่งสอนของผู้อาวุโส พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ครูบาอาจารย์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน เจ้าของสถานประกอบการ ฯลฯ รู้ถึงโทษพิษภัย และปฏิบัติตนให้ปลอดภัยยาเสพติดสม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน (เสียงปรโตโฆสะ)

(5) หมั่นร่วมกันให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ทีหลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดีสม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน โดยการให้อภัยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ทุนการศึกษา ให้ทุนประกอบอาชีพ ฯลฯ เพื่ออนาคตโอกาสที่ดีกว่าและเป็นคนดีของสังคม

(6) หมั่นร่วมกันอนุรักษ์รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีงามของชุมชนให้คงอยู่ปลอดภัยยาเสพติดสม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน

7) หมั่นร่วมกันพัฒนาตนเองปฏิบัติพื้นฐานในการใช้ชีวิตใน 3 ดี ปลอดภัยยาเสพติด สรุ่ยย่อ คือ ทาน ศิล ภาวนา รายละเอียดตามที่กล่าวแล้วในข้อ 2)

3) หมั่นตรวจสอบการทำงานพัฒนาชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างใน 7 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ ใช้ปัญญา

(1) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมประชุม ประชาคม ทารือ แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง

(2) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการป้องกัน ยาเสพติดในชุมชนสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง

(3) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อปฏิบัติ ธรรมานุญ ชุมชน ในการดูแล ช่วยเหลือ เผื่อระวัง ป้องกันยาเสพติดสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้ว หรือยัง

(4) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมเคารพ เชื่อฟัง คำสั่งสอนผู้อาวุโสกว่า พร้อมปฏิบัติตนให้ปลอดภัยยาเสพติดสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง

(5) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส และผู้หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดีสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้ว หรือยัง

(6) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมอนุรักษ์รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชนปลอดภัยยาเสพติดสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง

(7) หมั่นตรวจสอบการมีส่วนร่วมพัฒนาตนเอง โดยยึดหลักปฏิบัติพื้นฐาน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขใน 3 ดี ปลอดภัยยาเสพติด สรุ่ยย่อ คือ ทาน ศีล ภาวนา สม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง **รายละเอียดตามที่กล่าวแล้วในข้อ 3)**

4) เพียรพัฒนาการทำงานชุมชนเข้มแข็งระเบิดจากข้างใน 7 ประการดีเยี่ยม
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ ใช้ปัญญา

(1) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมประชุม ประชาคม ทารือ ในการดูแล ช่วยเหลือ เผื่อระวัง ป้องกันยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(2) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการป้องกัน ยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- (3) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อปฏิบัติ ธรรมเนียม ชุมชน ในการดูแล ช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ป้องกันยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- (4) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมเคารพ เชื่อฟัง คำสั่งสอน คำแนะนำ พร้อมปฏิบัติตนให้ปลอดภ้ยยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- (5) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส/ผู้หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดีให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- (6) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมอนุรักษ์รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่ดงามของชุมชนปลอดภ้ยยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- (7) เพียรพัฒนาการมีส่วนร่วมปฏิบัติพัฒนาตนเอง โดยยึดหลักพื้นฐาน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขใน 3 ดี ปลอดภ้ยยาเสพติด สรุ่ยย่อ คือ ทาน ศีล ภาวนา ให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดตามที่กล่าวแล้วในข้อ 4)

ระดับเครือข่าย

แผนการทำงานเครือข่าย

ช่วยเหลือ ประสานสามัคคี ทำประโยชน์ พัฒนาดียิ่ง

1) หมั่นฝึกพลังวางแผนพัฒนาเครือข่ายป้องกันยาเสพติดสถานมิตรไมตรี

4 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ ใช้ปัญญา

(1) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีร่วมกันวางแผน กำหนดวิธีช่วยเหลือ ดูแล ใฝ่ระวัง ป้องกันยาเสพติด ว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร

(2) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีร่วมกันวางแผนการประสาน เจรจา ทำงานป้องกันยาเสพติด กำหนดวิธีการประสาน เจรจา พุดคุยกับใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร

(3) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีร่วมกันวางแผนทำกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด กำหนดกิจกรรมที่จะทำ ที่ไหน เมื่อไหร่ และอย่างไร

(4) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีวางแผนกำหนดวิธีการบูรณาการ พัฒนาการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย

2) หมั่นฝึกพลังพัฒนาการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดสถานมิตร ไมตรี 4 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ
ใช้ปัญญา

(1) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีให้ความช่วยเหลือกัน ดูแล
เฝ้าระวัง ป้องกันยาเสพติดในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ
อย่างต่อเนื่อง

(2) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีประสาน เจรจา ทำงานป้องกัน
ยาเสพติด ด้วยวาจาที่เป็นประโยชน์ จริ่งใจ สานสามัคคีในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ
จังหวัด ภาค และประเทศอย่างต่อเนื่อง

(3) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
ในการป้องกันยาเสพติดในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ
อย่างต่อเนื่อง

(4) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีบูรณาการทำงานเครือข่ายป้องกัน
ยาเสพติดกับภาคที่เกี่ยวข้องในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ
อย่างต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย

3) หมั่นฝึกพลังตรวจสอบการพัฒนาการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติด สถานมิตรไมตรี 4 ประการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ
ใช้ปัญญา

(1) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีตรวจสอบการดูแล ช่วยเหลือ
เฝ้าระวัง ป้องกันกันเองไม่ให้หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดสม่ำเสมอเป็นอย่างดี
แล้วหรือยัง

(2) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีตรวจสอบการประสาน เจรจา สานสามัคคีในการทำงานป้องกันยาเสพติดกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอเป็น อย่างดีแล้วหรือยัง

(3) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีตรวจสอบการทำกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง

(4) หมั่นฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีตรวจสอบวิธีการบูรณาการ ทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดสม่ำเสมอเป็นอย่างดีแล้วหรือยัง

4) เพียรฝึกพลังพัฒนาบูรณาการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติด สานมิตรไมตรี 4 ประการให้ดียิ่งขึ้น

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำธรรมชาติ และสมาชิกในชุมชนคิดชอบ เห็นชอบ ใช้ปัญญา

(1) เพียรฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีพัฒนา ปรับปรุง การดูแล ช่วยเหลือ เผื่อระวัง ป้องกัน กันเองไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้น อย่างต่อเนื่อง

(2) เพียรฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีพัฒนา ปรับปรุง การประสาน เจรจา พุดคุย สานสามัคคีกันในการทำงานป้องกันยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(3) เพียรฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีพัฒนา ปรับปรุง การทำกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(4) เพียรฝึกพลังเครือข่ายเชื่อมมิตรไมตรีพัฒนา ปรับปรุง วิธีการบูรณา การทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติดให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม:

หลักการพัฒนา 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติด

ระดับปัจเจกบุคคล

แผนจัดการชีวิตสร้างสรรค์

คิดชอบใน 3 ดี

- ดี 1 ช่วยเหลือกันชอบ
- ดี 2 ปฏิบัติพื้นฐานชีวิตชอบ
- ดี 3 พัฒนาชีวิตงานให้เจริญชอบ

ระดับชุมชน

แผนพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

ปฏิบัติแห่งความไม่เลื่อม

- 1. ประชุม ประชาคม
- 2. กิจกรรมป้องกัน
- 3. ธรรมบุญชุมชน
- 4. เชื้อฟ้าคำสั่งสอน
- 5. ช่วยเหลือผู้หลงผิด
- 6. รักษาวัฒนธรรมที่ดีงาม
- 7. ปฏิบัติใน 3 ดี

ระดับเครือข่าย

แผนพัฒนาการทำงานเครือข่าย

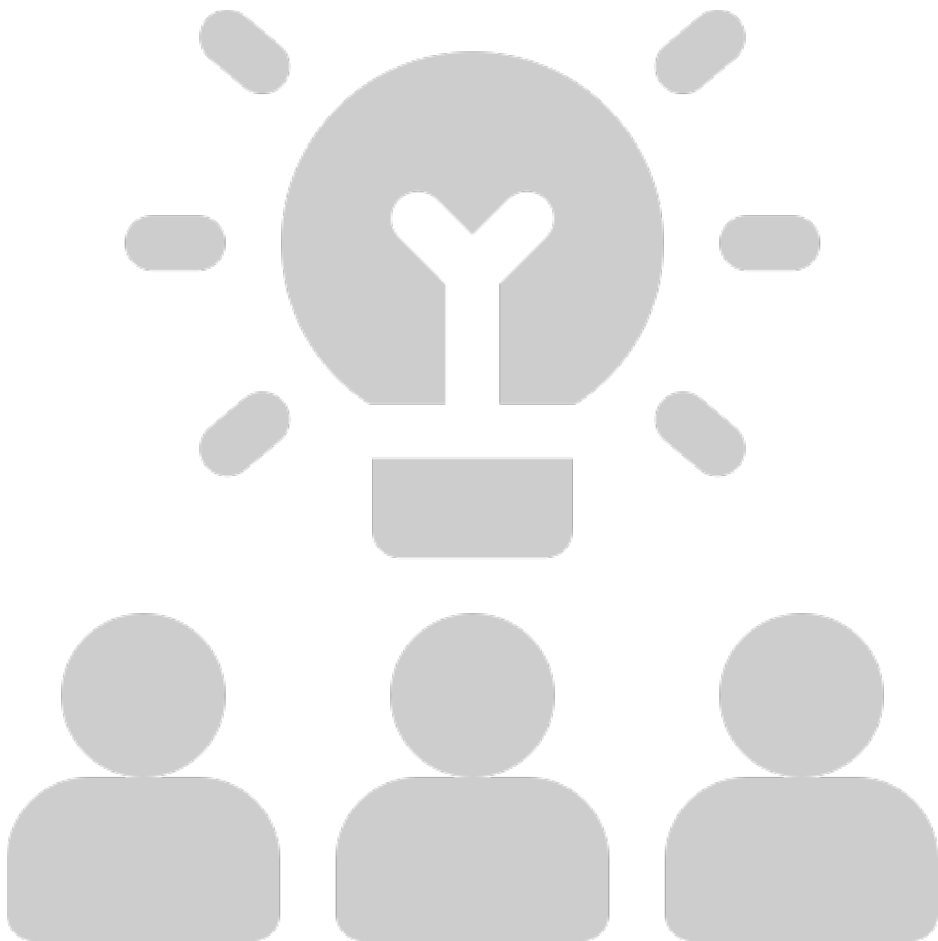
เชื่อมสานมิตรไมตรี

- 1. ฝึกพลังช่วยเหลือกัน
- 2. ฝึกพลังประสานสามัคคี
- 3. ฝึกพลังทำกิจกรรมป้องกัน
- 4. ฝึกพลังบูรณาการทำงานเครือข่าย

แผนภาพที่ 4 พิศมัย ทองเที่ยง, แสดงหลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม, 2559.

จะเห็นว่าหลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม สามารถปรับประยุกต์ใช้ได้กับสมาชิกทุกคนในชุมชน/องค์การฯ ช่วยเสริมเติมเต็มชีวิต งาน เงิน สุขภาพ มีภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องในแผน 3 แผน 3 สร้างการมีส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติด ได้แก่ แผนการเรียนรู้จัดการชีวิตที่สร้างสรรค์ แผนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และแผนพัฒนาการทำงานเครือข่าย โดยหลอมรวมกับแก่นหลักพุทธธรรม อันเป็นหลักสากล เหมาะกับวิถีชีวิตบริบทสังคมไทย และตอบโจทย์แผนนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

บทที่ 5

การขับเคลื่อนกลยุทธ์/หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็ง
ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม

ภาครัฐ + ประชาชน

ส่วนกลาง พื้นที่ ชุมชน

การขับเคลื่อนกลยุทธ์/หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม

ปี พ.ศ. 2559 จากการพัฒนายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยแก่นพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร ในกลยุทธ์และหลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม ซึ่งทุกคน/องค์การสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนทั้ง 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกลไกการขับเคลื่อนงานเป็น 3 เสา/ระดับ ประกอบด้วย กลไกส่วนกลาง พื้นที่ และชุมชน

กลไกขับเคลื่อนกลยุทธ์/หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม 3 เสา

แผนภาพที่ 5.1 แสดงกลไกการขับเคลื่อนกลยุทธ์และหลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม, 2559.

5.1 กลไกส่วนกลาง

สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนา และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ บูรณาการร่วมกันขับเคลื่อนงานกลยุทธ์/หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็ง ด้วยแก่นหลักพุทธธรรม: การพัฒนา 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกัน ยาเสพติดในชุมชนทั้งประเทศ

5.2 กลไกในพื้นที่

สำนักงาน ปปส.ภาค/กทม. ศป.ปส.อ./ศอ.ปส.เขต (นำโดยฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคม ทำงานร่วมกับ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพิบาลเขต) สำนักพัฒนาสังคม กทม. สำนักการศึกษา ศูนย์เรียนรู้ชุมชน-เครือข่ายมหาวิทยาลัยชีวิต สำนักอนามัย ศูนย์เรียนรู้สุขภาพะ (ศร.) สำนักวัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยว สำนักงานแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัด/เขตพื้นที่ 1 – 10 กทม. บูรณาการทำงานในพื้นที่ ร่วมกันเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิต ชุมชนเข้มแข็ง และทำงานเครือข่าย ป้องกัน ยาเสพติดในชุมชนทั้ง 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

5.3 กลไกในชุมชน

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือ ผู้นำธรรมชาติ ริเริ่มบูรณาการทำงานในชุมชน ทั้งประเทศ ร่วมกับ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ครูบาอาจารย์ อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน และเจ้าของสถานประกอบการ (แกนนำ 6 สถาบัน

หลัก) ซึ่งได้รับการสนับสนุนหนุนเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนาการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิต พัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาการทำงานเครือข่าย ให้กับสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมเรียนรู้ชีวิต ชุมชน และเครือข่ายในการป้องกันยาเสพติดด้วยแก่นหลักพุทธธรรม โดยบูรณาการทำงานป้องกันปัญหาเสพติดไปพร้อมกับปัญหาอื่นในพื้นที่เป็นองค์รวมทั้งระบบ

ตารางที่ 5 การขับเคลื่อนกลยุทธ์/หลักการทำงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนทั้ง 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร

กลยุทธ์/ หลักการทำงาน	กลุ่มเป้าหมาย	แนวทางการขับเคลื่อน	บทบาท ภารกิจ
❖ หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องส่วนกลางบูรณาการร่วมกันจุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาติ เพื่อผู้นำธรรมชาติบูรณาการทำงานกับแกนนำ 6 สถาบันหลักในพื้นที่ ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา โรงเรียน สาธารณสุข และสถานประกอบการ ร่วมกันสร้าง ส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้การจัดการชีวิต การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และพัฒนาการทำงานเครือข่ายในการป้องกันยาเสพติดให้กับชุมชนในพื้นที่			
การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ 1 การเรียนรู้ กลยุทธ์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประชาชนเป็น ศูนย์กลาง ด้วยหลักการคิด ชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี/แผนการ เรียนรู้จัดการ ชีวิต	1.1 กลุ่มรอ เจ้าหน้าที่รัฐ	- สร้างการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตด้วยการเรียนรู้ คิดชอบ 4 ประการใน 3 ดี	- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องบูรณาการ จุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาติ ในชุมชน (กลุ่มที่รอเจ้าหน้าที่รัฐ) บูรณาการ แกนนำ 6 สถาบันหลัก ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา โรงเรียน สาธารณสุข และ สถานประกอบการ ร่วมสร้างการเรียนรู้ทักษะ การใช้ชีวิต คิดชอบ 4 ประการใน 3 ดี ให้กับ สมาชิกในชุมชนของตน
	1.2 กลุ่มจัดการ ปัญหาตนเอง	- พัฒนาเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตด้วยการเรียนรู้ คิดชอบ 4 ประการใน 3 ดี	- ผู้นำธรรมชาติในชุมชน (กลุ่มที่จัดการ ปัญหาตนเอง) บูรณาการแกนนำ 6 สถาบัน หลัก ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิต คิดชอบ 4 ประการใน 3 ดี ให้กับสมาชิก ในชุมชนตนเอง
	1.3 กลุ่มหนุน เสริมภาครัฐ	- เสริมสร้างการเรียนรู้ ทักษะการใช้ชีวิตด้วยการ	- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องบูรณาการ จุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาติ

การพัฒนาศาสตร์วิจัยหลักแก่นุชรธรรม

กลยุทธ์/ หลักการทำงาน	กลุ่มเป้าหมาย	แนวทางการขับเคลื่อน	บทบาท ภารกิจ
		เรียนรู้ คิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี	ในชุมชน (กลุ่มหนุนเสริมภาครัฐ) บูรณาการ แกนนำ 6 สถาบันหลัก ร่วมเสริมสร้าง การเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตคิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี ให้กับสมาชิกในชุมชนของตน
	1.4 กลุ่มให้ ภาครัฐหนุน เสริม	- เสริมสร้าง พัฒนา การเรียนรู้ทักษะการใช้ ชีวิตด้วยการเรียนรู้ คิดชอบ 4 ประการใน 3 ดี	- ผู้นำธรรมชาตินิชุมชน บูรณาการแกนนำ 6 สถาบันหลัก ร่วมเสริมสร้าง พัฒนา การเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิต คิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี ให้กับสมาชิกในชุมชนของตน โดยมี ภาครัฐเป็นพี่เลี้ยง
การพัฒนาการมี ส่วนร่วมที่ 2 ชุมชนเข้มแข็ง กลยุทธ์ระเบิดมา จากข้างในด้วย หลักปฏิบัติแห่ง ความไม่เสื่อม 7 ประการ/ แผนพัฒนาชุมชน เข้มแข็ง	1.กลุ่มรอ เจ้าหน้าที่รัฐ	- สร้างชุมชนเข้มแข็งด้วย หลักการปฏิบัติแห่งความ ไม่เสื่อม 7 ประการ	- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องบูรณาการ จุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาตินิ ในชุมชน (กลุ่มรอเจ้าหน้าที่รัฐ) บูรณาการแกนนำ 6 สถาบันหลัก ร่วมสร้างชุมชนเข้มแข็งปฏิบัติ แห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ
	2. กลุ่มจัดการ ปัญหาตนเอง	- พัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้วย หลักการปฏิบัติแห่งความ ไม่เสื่อม 7 ประการ	- ผู้นำธรรมชาตินิชุมชน (กลุ่มจัดการปัญหา กันเอง) บูรณาการแกนนำ 6 สถาบันหลัก ร่วมพัฒนาชุมชนเข้มแข็งปฏิบัติแห่งความ ไม่เสื่อม 7 ประการ กันเอง
	3. กลุ่มหนุน เสริมภาครัฐ	- เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ด้วยหลักการปฏิบัติแห่ง ความไม่เสื่อม 7 ประการ	- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องบูรณาการ จุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาตินิ ในชุมชน (กลุ่มหนุนเสริมภาครัฐ) ร่วมบูรณาการ แกนนำ 6 สถาบันหลัก ทำงานเสริมสร้างชุมชน เข้มแข็งปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ
	4. กลุ่มให้ ภาครัฐหนุน เสริม	- เสริมสร้าง พัฒนาชุมชน เข้มแข็งด้วยหลักการ ปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ	- ผู้นำธรรมชาตินิชุมชน (กลุ่มให้ภาครัฐหนุน เสริม) ร่วมบูรณาการแกนนำ 6 สถาบันหลัก ทำงานเสริมสร้าง พัฒนาชุมชนเข้มแข็งปฏิบัติ แห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ โดยมีภาครัฐ เป็นพี่เลี้ยง
การพัฒนาการมี ส่วนร่วมที่ 3	1. กลุ่มรอ เจ้าหน้าที่รัฐ	- สร้างการทำงานเครือข่าย สามมิตรโมเดล 4 ประการ	- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องบูรณาการ จุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาตินิ ในชุมชน (กลุ่มรอเจ้าหน้าที่รัฐ) บูรณาการ

กลยุทธ์/ หลักการดำเนินงาน	กลุ่มเป้าหมาย	แนวทางการขับเคลื่อน	บทบาท ภารกิจ
การทำงาน เครือข่าย กลยุทธ์			แกนนำ 6 สถาบันหลัก ผนึกพลังสร้าง การทำงานเครือข่ายสามมิติ 4 ประการ ร่วมกัน
เชื่อมบนประสาน ล่างด้วยหลัก สามมิติ 4 ประการ/ แผนพัฒนาการ ทำงานเครือข่าย	2. กลุ่มจัดการ ปัญหาตนเอง	- พัฒนาการดำเนินงาน เครือข่ายสามมิติ 4 ประการ	- ผู้นำธรรมชาตินิยม (กลุ่มจัดการปัญหา กันเอง) บูรณาการแกนนำ 6 สถาบันหลัก ผนึกพลัง พัฒนา การทำงานเครือข่าย สามมิติ 4 ประการ กันเอง
	3. กลุ่มหนุน เสริมภาครัฐ	- เสริมสร้างการทำงาน เครือข่ายสามมิติ 4 ประการ	- หน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้องบูรณาการ จุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาตินิยม ในชุมชน (กลุ่มหนุนเสริมภาครัฐ) บูรณาการ แกนนำ 6 สถาบันหลัก ผนึกพลัง เสริมสร้าง การทำงานเครือข่ายสามมิติ 4 ประการ ร่วมกัน
	4. กลุ่มให้ ภาครัฐหนุน เสริม	- เสริมสร้าง พัฒนาการ ทำงานเครือข่ายสามมิติ 4 ประการ	- ผู้นำธรรมชาตินิยม (กลุ่มให้ภาครัฐหนุน เสริม) บูรณาการแกนนำ 6 สถาบันหลัก ผนึกพลัง เสริมสร้าง พัฒนา การทำงาน เครือข่าย สามมิติ 4 ประการ ร่วมกัน โดยมีภาครัฐเป็นที่เลี้ยง

ที่มา: พิศมัย ทองเที่ยง, ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้หลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติด
ในชุมชนกรุงเทพมหานคร, ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, 2559: 166 – 168.

สรุปการขับเคลื่อนกลยุทธ์/หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม
ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนทั่วประเทศ จะมีกลไกการขับเคลื่อนงานลักษณะ
3 เสา/ระดับ คือ ระดับส่วนกลาง ระดับพื้นที่ และระดับชุมชน เริ่มจากหน่วยงานภาคี
ที่เกี่ยวข้องจุดประกายความคิดให้กับผู้นำธรรมชาตินิยม เพื่อผู้นำธรรมชาตินิยมบูรณาการ
ทำงานกับแกนนำ 6 สถาบันหลักในพื้นที่ ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา โรงเรียน

สาธารณสุข และสถานประกอบการ ร่วมกันเสริมสร้าง พัฒนาการเรียนรู้ชีวิต ชุมชน
เข้มแข็ง และการทำงานเครือข่ายในการป้องกันยาเสพติดให้กับสมาชิกในชุมชนของตนเอง

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

บทที่ 6

บทสรุป

Learning Community Networking

เรียนรู้ใช้ชีวิตชอบ

ชุมชนเข้มแข็งหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม

เชื่อมมิตรไมตรีทำงานเครือข่าย

6.1 บทสรุป

ในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการศึกษา วิจัย สังเคราะห์การพัฒนายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยแก่นพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน กรุงเทพมหานคร ในกลยุทธ์/หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรม โดยการพัฒนา 3 การมีส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ประกอบด้วย 1) แผนการบริหารจัดการชีวิต: กลยุทธ์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาประชาชน เป็นศูนย์กลางด้วยหลักคิดชอบ 4 ประการใน 3 ดี 2) แผนพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง: กลยุทธ์ระเบิดมาจากข้างในด้วยหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ 3) แผนพัฒนาการทำงานเครือข่าย: กลยุทธ์เชื่อมบนประสานล่างทำงานเครือข่าย ป้องกันยาเสพติดด้วยหลักสามมิตรไมตรี 4 ประการ ซึ่งได้มีการทบทวนปรับแก้ไข เนื้อหาองค์ความรู้นี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมนำเสนอในรูปแบบ e-book ฉบับปรับแก้ขึ้น เพื่อเสริมเติมเต็มชีวิต งาน เงิน สุขภาพ ที่มีคุณค่าสมบูรณ์พร้อมให้กับทุกคน/องคาพยพ เกิดการเปลี่ยนแปลงอนาคตที่ดีขึ้น อันเป็นหลักสากล เหมาะกับวิถีชีวิตของคนไทย สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทตน ตอบใจത്യ แผนนโยบายระดับชาติ โดยหลอมรวมกับแก่นหลักพุทธธรรมช่วยเสริมเติมเต็มชีวิต สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน ดังนี้

6.1.1 หลักโยนิโสมนสิการแบบอริยสัจ 4 และหลักบุญกิริยาวัตถุ 3

(แผนการบริหารจัดการชีวิต) นำมาหลอมรวมกับหลักการพัฒนาการเรียนรู้ ในกลยุทธ์ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาประชาชนเป็นศูนย์กลางด้วยหลักคิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี คือ

1) ทุกข์: การเรียนรู้ รับรู้ เข้าใจ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต อาชีพ การเงิน และสุขภาพ ในทางสร้างสรรค์ ด้วยการคิดภายในใจแยกกาย (โยนิโสมนสิการ)

เริ่มจากเรียนรู้ รับรู้ เข้าใจ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตตามความเป็นจริงในมุมมองที่สร้างสรรค์ ช่วยให้เราหาวิธีแก้ไขปัญหาชีวิตในทางที่ถูกที่ควรเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชีวิตก็เรียนรู้ รับรู้ เข้าใจ และเห็นตามความเป็นจริงไม่หลงผิดประชดชีวิตด้วยการหันไปเสพยาเสพติด เพื่อให้ลืมความทุกข์ เพราะความคึกคะนอง อยากรอง หรือเพื่อนชวน รวมทั้ง ไม่หันไปค้ายาเสพติด เพราะความโลภอยากรวยทางลัดจนไม่คำนึงถึงว่าคนอื่นจะเดือดร้อนจากการกระทำของตนเอง

2) สมุทัย: การเรียนรู้เข้าถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนได้อย่างแท้จริง ด้วยการสืบสาวหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาชีวิต ปัญหาอาชีพ ปัญหาการเงิน และปัญหาสุขภาพ เพื่อตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ดีและถูกต้อง เพราะถ้าไม่รู้สาเหตุที่แท้จริง ก็จะแก้ไขปัญหาชีวิต งาน เงิน และสุขภาพ ในทางที่ผิดๆ อย่างเช่น ลูกมีปัญหาว่าพ่อกับแม่ไม่มีเวลาให้ ถ้าลูกไม่สืบสาวหาสาเหตุว่าทำไมพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ตนเองว่าเพราะต้องทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว หาเงินส่งลูกเรียนหนังสือ ต้องการให้ลูกมีอนาคตที่ดี มีงานที่มั่นคง จะได้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ก็จะหลงผิดคิดแต่ว่าพ่อแม่ไม่รัก ไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ตน เลยไปให้ความสำคัญกับเพื่อน ซึ่งหากคบเพื่อนที่ไม่ดีก็อาจชวนกันไปในทางที่ผิด เช่น หันไปใช้ยาเสพติด เพราะถูกชวนให้ลอง เพื่อความสนุกสนาน ความอยากรู้ อยากเห็น ไม่มีทักษะปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี หรือไม่มีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีพอจากภัยยาเสพติด เป็นต้น

3) นิโรธ: การเรียนรู้ที่จะกำหนดเป้าหมายชีวิตของตนในทางที่สร้างสรรค์ เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงภายในใจของตนเอง ใน 4 ด้าน คือ ชีวิต งาน เงิน และสุขภาพ เนื่องจากการมีเป้าหมายชีวิตจะช่วยให้ทุกคนรู้ว่าเรามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร เห็นคุณค่าในตัวเอง รักตัวเอง ใช้ชีวิตในทางที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นในสังคม ไม่ใช่ชีวิตอยู่ไปวันๆ อย่างไม่มีความหมาย ไม่ทำร้ายตัวเองเพราะ

เพื่อนชวน ความคึกคะนอง อยากรอง หรืออยากมีความสุขด้วยวิธีการที่ผิดๆ หรืออยากรวทางลัดก็หันไปค้ายาเสพติดสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

4) มรรค (ทาน ศีล ภาวนา): การเรียนรู้พัฒนาชีวิตตนเอง โดยมีหนทางปฏิบัติ ใช้ชีวิตที่สร้างสรรค์ใน 3 ดี เพื่อการอยู่ร่วมกันสันติสุข ปลอดภัยยาเสพติด คือ

ดี 1 ทาน: กระทำสิ่งต่างๆ ชอบ ด้วยการให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูล เผื่อระวัง ป้องกันยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชน ศาสนสถาน โรงเรียน และสถานประกอบการของตน

ดี 2 ศีล: เลี้ยงชีพชอบ ประกอบอาชีพที่สุจริตไม่เบียดกัน ไม่ถือเอาสิ่งของที่เป็นเจ้าของมิได้อนุญาต ไม่ค้ายาเสพติด ไม่ประพฤติผิดลูกผิดเมียคนอื่น พุดจากันด้วยคำพูดที่สัจจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และไม่ดื่มสุราเสพสารเสพติด เป็นเกราะป้องกันปลอดภัยยาเสพติด

ดี 3 ภาวนา: เพียรทำในสิ่งที่ถูกต้อง อดทนต่อสิ่งชั่วร้าย ไม่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีสติยังคิดอยู่ตลอดเวลา ตั้งใจมั่นทำแต่สิ่งที่ถูกต้องที่ควร คิดชอบ เห็นชอบ แยกแยะสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ไม่หลงผิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีปลอดภัยยาเสพติด

6.1.2 หลักอปริหานิยธรรม 7 (แผนพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง) นำมาหลอมรวมกับหลักการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในกลยุทธ์ระเบิดมาจากข้างในด้วยหลักปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ เป็นเครื่องมือช่วยให้ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยยาเสพติด โดยสมาชิกในชุมชนร่วมกัน

1) ประชุมเป็นนิตย: หมั่นหารือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชน ช่วยให้สมาชิกมีความตระหนัก เห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดในชุมชน

ของตนอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นความยั่งยืน เกิดเป็นระบบจัดการป้องกันยาเสพติด ในชุมชนของตน

2) ทำกิจที่พึงทำพร้อมเพรียงกัน: หมั่นทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการ ป้องกันยาเสพติดอย่างพร้อมเพรียงกัน โดยการมีส่วนร่วมของคนทุกคนในชุมชน เกิดเป็นพลังความสามัคคีของคนในชุมชน

3) ยึดมั่นความดีที่มีอยู่เดิม: หมั่นปฏิบัติตาม กฎ กติกา ธรรมเนียมชุมชน ในการ อยู่ร่วมกัน ดูแล ช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชน เพื่ออยู่ร่วมกัน อย่างปกติสุข

4) เคารพผู้อาวุโสกว่า: หมั่นเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ชุมชน และเจ้าของ สถานประกอบการ ซึ่งเป็นเสียงเตือนกันให้ทำแต่สิ่งที่ดีๆ ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติด (เสียงปรโตโมษะ)

5) ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสกว่า: หมั่นสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ผู้ที่หลงผิดเข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติดกลับคืนเป็นคนดี ให้เขามีที่ยืนในสังคม มีอาชีพ มีกำลังใจ ไม่กลับไปอยู่ในวังวนของยาเสพติดอีก เพราะทุกคนคือคนสำคัญเป็นฟันเฟืองในการ พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

6) อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม: หมั่นอนุรักษ์ รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข เป็นเกราะ ป้องกันปลอดภัยยาเสพติด

7) ทำนุบำรุงศาสนา: หมั่นปฏิบัติตนเองด้วยหลักพื้นฐานอยู่ร่วมกันใน 3 ดี สรุ่ยย่อ คือ ทาน ศีล ภาวนา เป็นเกราะป้องกัน/ภูมิคุ้มกันปลอดภัยยาเสพติด รายละเอียดตามข้อ 6.1 4)

6.1.3 หลักสังคหวัตถุ 4 (แผนพัฒนาการทำงานเครือข่าย) นำมาหลอมรวมกับการพัฒนาการทำงานเครือข่ายในกลยุทธ์เชื่อมบนประสานล่างด้วยหลักสามมิตรไมตรี 4 ประการ ช่วยให้รู้สึกดี ๆ ต่อกัน ในการประสานการทำงานเครือข่ายป้องกันยาเสพติด โดยสมาชิกในชุมชนร่วมกัน

1) ทาน: ฝึกพลังสามมิตรไมตรีทำงานเครือข่าย หมั่นดูแล ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันป้องกันยาเสพติดในชุมชน สังคม และประเทศ

2) ปิยวาจา: ฝึกพลังสามมิตรไมตรีทำงานเครือข่าย หมั่นประสาน พูดจาที่เป็นประโยชน์ จริงใจ สามัคคี เกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการทำงานเครือข่าย

3) อัถถจริยา: ฝึกพลังสามมิตรไมตรีทำงานเครือข่าย หมั่นทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมในการป้องกันปัญหาเสพติด

4) สมานัตตตา: ฝึกพลังสามมิตรไมตรี หมั่นทำดี มีเหตุผล ยุติธรรม บูรณาการทำงานเครือข่ายป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง มุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง สร้างสังคมไทยปลอดภัยยาเสพติด

ทั้งนี้ ในการดำเนินชีวิตงานควรน้อมนำแก่นหลักพุทธธรรม 4 หลักมาปฏิบัติให้ครบทุกข้อตามลำดับขั้น เพื่อตอบโจทย์ชีวิต งาน เงิน สุขภาพ ด้วยแผนการเรียนรู้จัดการชีวิต แผนการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และแผนพัฒนาการทำงานเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเป็นระบบองค์รวมมากยิ่งขึ้น

มุ่งหวังเกิดการเปลี่ยนแปลง ใช้ชีวิต ชุมชน และเครือข่ายชอบ

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน องค์ความรู้การพัฒนาศาสตร์ในกลยุทธ์/หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรมนี้ สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ได้กับทุกคน/องคาพยพ เพื่อตอบโจทย์ชีวิตงาน สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ระดับ

1) เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำองค์ความรู้กลยุทธ์/หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรมนี้เป็นเครื่องมือแปลงแผนนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ อันเป็นหลักสากลเหมาะสมวิถีชีวิตของคนไทยที่ยึดหลักคำสอนทางศาสนา ตอบโจทย์การทำงานในพื้นที่

2) เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิบัติ ทุกคน/องคาพยพนำองค์ความรู้กลยุทธ์/หลักการดำเนินงานชุมชนเข้มแข็งด้วยแก่นหลักพุทธธรรมนี้มาพัฒนาจัดการชีวิต ชุมชน และเครือข่าย เสริมเติมเต็มชีวิต งาน เงิน สุขภาพที่มีคุณค่าสมบูรณ์พร้อมปลอดภัยยาเสพติดตามแนวทางสันติวิธี

3) เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ ศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ในมิติอื่นๆ ที่หลอมรวมหลักพุทธธรรม พร้อมทดลองใช้องค์ความรู้นี้ต่อยอดสร้างเป็นนวัตกรรมฐานรากที่มีคุณค่าประโยชน์กับสังคมส่วนรวม

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

เอกสารอ้างอิง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2557). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**.

พิมพ์ครั้งที่ 27. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิศมัย ทองเที่ยง. (2559). ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้หลักพุทธธรรม

ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร. **ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์**

ดุชนิพนธ์จิตต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย**

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศุภกร ครูการเกษตร. (2556). **ภูมิคุ้มกันชีวิต ภูมิคุ้มกันชุมชน แนวคิด แนวปฏิบัติ**

ในการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ภายใต้ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน.

กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางทองพูน ไชยทิพย์. **กรรมการชุมชนซอยแสนสุข เขตดินแดง**

กรุงเทพมหานคร, 13 กุมภาพันธ์ 2560.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางประยูร แซ่มณี. **เลขานุการชุมชนสุขใจ เขตดินแดง**

กรุงเทพมหานคร, 13 กุมภาพันธ์ 2560.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวสุวรรณา ว่องวาณิช. **รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการ**

ส่วนประสานพื้นที่ สำนักงาน ปปส.กทม., 13 กุมภาพันธ์ 2560. (ปัจจุบันเป็น

ผู้อำนวยการส่วนประสานพื้นที่ สำนักงาน ปปส.กทม.)

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางอุไร เสนาคชวงศ์. **กรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชน**

ซอยกำนันแมน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 13 กุมภาพันธ์ 2560.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางเทียนทอง โฉมใส. **กรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชน**

- ชวยก้านันแม่นัน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 13 กุมภาพันธ์ 2560.
- สนทนากลุ่มเฉพาะ นายนพชัย สายอุทา. กรรมการกลุ่มอาชีพ ชุมชนกองขยะ
หนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร, 13 กุมภาพันธ์ 2560.
- สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสัตวแพทย์ปกรณ์ สุวรรณประภา. ผู้จัดการโครงการคนเห็นคน
ภาคีเครือข่ายทำงานสร้างเสริมสุขภาพให้กับสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 13 กุมภาพันธ์ 2560.
- สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสายชล โทธิกราน. สมาชิกชุมชนกองขยะหนองแขม
เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร, 13 กุมภาพันธ์ 2560.
- สนทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาอดิเดช สติวโร,ดร.. อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 13 กุมภาพันธ์ 2560.
- สนทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.ดร.ธีรศักดิ์ ไชยชนะ. อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ (พุทธจิตมหามบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, 13 กุมภาพันธ์ 2560.
- สนทนากลุ่มเฉพาะ ม.ล.พรวิศิษฐ์ วรวรรณ. ผู้อำนวยการส่วนป้องกันยาเสพติด
ในชุมชน สำนักพัฒนาการป้องกันยาเสพติด (สพป.) สำนักงาน ป.ป.ส.,
13 กุมภาพันธ์ 2560. (ปัจจุบันเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด สพป.)
- สัมภาษณ์ นางบุญเลื่อน อำนวย. สมาชิกในชุมชนกองขยะหนองแขม เขตหนองแขม
กรุงเทพมหานคร, 25 กันยายน 2559.
- สัมภาษณ์ นางปราณี จันทร์วงศ์. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน อินทามระ 55
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร, 17 กันยายน 2559.
- สัมภาษณ์ นางประคอง แซ่เตีย. เภรัญญิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนชวยก้านัน
แม่นัน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 2 ตุลาคม 2559.
- สัมภาษณ์ นางสาวศรีนวล เอี่ยมโมฬี. เลขาธิการกองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชนชวย

กำนันแม่นัน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 2 ตุลาคม 2559.

สัมภาษณ์ นางสาวศุภวรรณ เกตุเหล็ก. อาสาสมัครเฝ้าระวังยาเสพติด ชุมชนซอย
แสนสุขเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร, 17 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ นางสมพร หอมฟุ้ง. รองประธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนซอยกำนัน
แม่นัน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 2 ตุลาคม 2559.

สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ รัตนศรีเวดิน. ประธานสหกรณ์เคหะสถานชุมชนกองขยะ
หนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร, 25 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ นางสาวอุทิตา พิสุตรเสียง. นักพัฒนาสังคมชำนาญการ รักษาราชการ
แทน หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตหนองแขม
กรุงเทพมหานคร, 26 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ นางเพทาย ปทุมจันทรัตน์. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชนซอยแสนสุข
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร, 17 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ นางโสภาวดี สุวรรณมิ่ง. เจ้าพนักงานพัฒนาสังคมชำนาญงาน สำนักงาน
เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 30 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ นายชลัยสิน โปธิเจริญ. ผู้อำนวยการสำนักงาน ปปส.กทม. สำนักงาน
ปปส.กทม. กรุงเทพมหานคร, 16 กันยายน 2559. (ปัจจุบันเป็นอดีต
รองเลขาธิการ ป.ป.ส.)

สัมภาษณ์ นายฐิธีร์วัสส์ บุญรัตน์โต. ประธานกองทุนแม่ของแผ่นดินชุมชนซอยกำนัน
แม่นัน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 2 ตุลาคม 2559.

สัมภาษณ์ นายนิยม เต็มศรีสุข. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. กรุงเทพมหานคร, 16 กันยายน 2559.
(ปัจจุบันเป็นอดีตเลขาธิการ ป.ป.ส.)

สัมภาษณ์ นายบรรจง แซ่อึ้ง. ประธานชุมชนกองขยะหนองแขม เขตหนองแขม

กรุงเทพมหานคร, 25 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี สุคิด ลั่นซ้าย. ผู้อำนวยการส่วนพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. กรุงเทพมหานคร, 16 กันยายน 2559.
(ปัจจุบันเป็นอดีตผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด สพป.)

สัมภาษณ์ นางถาวร อินทร์มณี. กรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนซอยกำนัน
แมน 3 เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร, 2 ตุลาคม 2559.

สัมภาษณ์ พระราชวรเวที (เฉลา เตชวโนโต), ดร.. รองเจ้าคณะภาค 2 วัดราชคฤห์
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร, 18 กันยายน 2559. (ปัจจุบันเลื่อนสมณศักดิ์เป็น
พระเทพวิสุทธิโสภณ (เฉลา เตชวโนโต ป.ธ.๙, ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 2)

สัมภาษณ์ พระศรีคัมภีร์ญาณ, รศ.ดร.. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มจร (วังน้อย)
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 4 ตุลาคม 2559. (ปัจจุบันเป็น อธิการบดี มจร)

สัมภาษณ์ พระสุธีธรรมนวัตร (เทียบ สิริญาโณ/มาลัย), ผศ.ดร.. คณบดีคณะพุทธศาสตร์
มจร (วังน้อย) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 25 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ พระมหาสุทิตย์ อาภาภโร, ดร.. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์
มจร (วังน้อย) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 20 กันยายน 2559.

สัมภาษณ์ เจ้าอาวาสวัดสะพาน. เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร, 15 ตุลาคม 2559.

สัมภาษณ์ รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ. อธิการบดีสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน สถาบัน
การเรียนรู้เพื่อปวงชน จังหวัดสมุทรสงคราม, 11 กันยายน 2559. (ปัจจุบัน
เป็นอดีตอธิการบดีสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน)

เสรี พงศ์พิศ. (2546). **วิธีทำและวิธีคิด แผนชีวิต เศรษฐกิจชุมชน**. กรุงเทพมหานคร:
เจริญวิทย์การพิมพ์.

Flaticon. **Free vector icons**. <https://www.flaticon.com> สืบค้นระหว่างปี พ.ศ.
2564 - 2565.

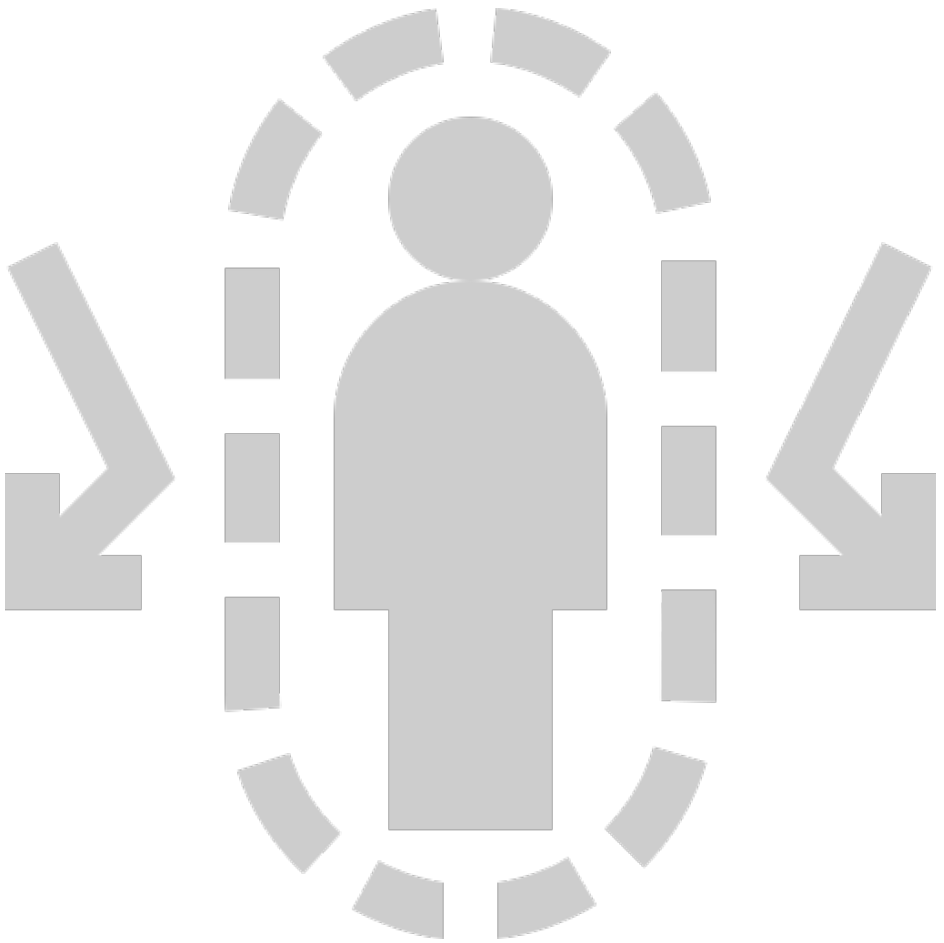
สิ่งเดียวที่พัฒนาจิตใจคน คือ ศาสนา

สาเหตุที่ทำให้คนไปช้ายาเสพติดก็เพราะมีจิตใจอ่อนแอ
และคนที่ช้ายาเสพติดก็เพราะจิตใจละโมภ โลก
โดยสิ่งที่เกี่ยวกับจิตใจมีอยู่เรื่องเดียว คือ ศาสนา
(นิยม เดิมศรีสุข, 16 กันยายน 2559)

ขาดเสียงปรโตโมษะ

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานครมีมาก...
เนื่องจากคนในเขตกรุงเทพมหานครพ่อแม่ ผู้ปกครอง แต่ละคนต้องตื่นเข้าไปทำมาหากิน
ก็ไม่มีเวลาดูแลกันและกันเท่าที่ควร จึงทำให้เด็กมีวิจรรย์ญาณไม่เพียงพอ
มีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ มีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
เพราะขาดเสียงปรโตโมษะ คือ เสียงพูด เสียงเตือน คำแนะนำจากพ่อแม่ พี่น้อง
ญาติสนิทมิตรสหาย สามัญชนคนรอบข้าง...
(พระศรีคัมภีร์ญาณ, 4 ตุลาคม 2559)

ที่มา: รูปภาพ <https://www.flaticon.com>

สุดท้ายนี้..สิ่งสำคัญ...

“ชวนเขาคิด”

การแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน คือ “ชวนเขาคิด” ให้เขามองเห็นตัวเองก่อน
แล้วให้เขาหาทางออก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

(ชลัยสิน โปธิเจริญ, 19 กันยายน 2559)

ติดตามผลงาน ดร.พิศมัย ทองเที่ยง

เว็บไซต์คลังข้อมูลดิจิทัลด้านคุณธรรมความดี ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

<https://dl.moralcenter.or.th> และ App. Moral Touch